

НОВЫ ЧАС

ІРЫНА ЖЫХАР

Ёсць КАМАНДА ПА ўсёй сістэме браць і асуджаць

Герой інтэрв'ю Аляксандр змог пазбегнуць арышту і выгандлеваць сабе штраф толькі таму, што мае юрыдычную адукацыю і практыку

Стар. 6

ВЕНГЕРСКИ СИНДРОМ

Журналіст «НЧ» Алег Новікаў размаўляе з будапешцкім палітолагам Міклашам Базачам

Стар. 13

КАЛЯНДАРНЫ ГОД

Стар. 14

Стар. 4

ЧИТАЙТЕ
У НАСТУПНЫХ НУМАРЫ!

РАСКОЛАТАЕ ГРАМАДСТВА

Нарыс Сяргея Нікалюка
з цыклу «Азбука палітологіі»

3 НАГОДЫ

З ВЕРАЙ У ДЫРЭКТЫВУ

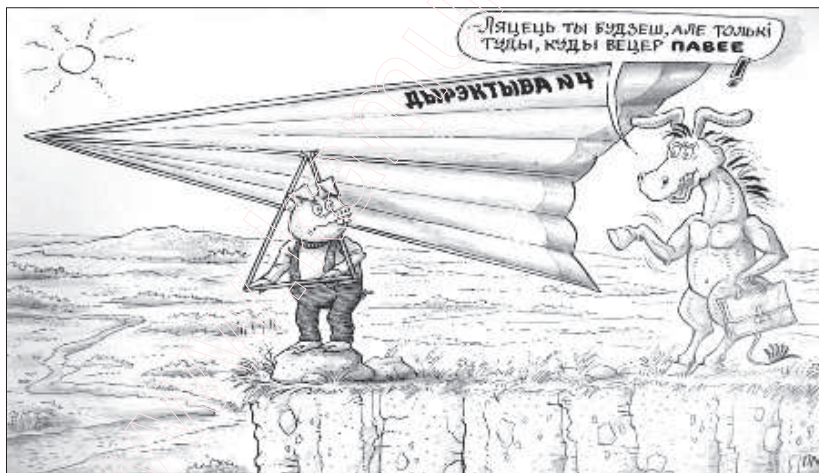
Вольга ХВОІН

У апошні дзень 2010 года была падпісаная дырэктыва № 4 «Аб развіцці прадпрымальніцкай ініцыятывы і стымуляванні дзелавой актыўнасці ў Рэспубліцы Беларусь», якую чакалі прадстаўнікі бізнэсу. Намеснік міністра эканомікі Андрэй Тур заявіў, што «гэта палітычны дакумент, які вызначае стратэгічную мэту і рух да яе». Але, па завядзённым беларускай палітыкі, незваротным рашэнні бываюць рэдка.

«Па сутнасці, гэта праграмы дакумент, накіраваны на далейшую лібералізацыю эканомікі і рэалізацыю дзелавой ініцыятывы, стварэнне спрыяльных умоў для дынамічнага і ўстойлівага развіцця Рэспублікі Беларусь», — гаварылася ў афіцыйным паведамленні пасля падпісання дырэктывы.

Дакумент мае дзевяць раздзелаў, «кожны з якіх сфармуляваны на ўхіленне наяўных бар'ераў, з якімі сутыкаюцца суб'екты прадпрымальніцкай дзейнасці». Галоўныя задачы гучаць так: забяспечыць далейшае развіццё добрасумленнай канкурэнцыі суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці незалежна ад формы ўласнасці; ствараць умовы для бесперашкоднага ажыццяўлення прадпрымальніцкай дзейнасці; ліквідаваць залішняе адміністрацыйныя бар'еры пры ўзаемадзеянні паміж дзяржаўнымі органамі і юрыдычнымі асобамі, грамадзянамі; завяршыць гарманізацыю падатковай сістэмы Беларусі з дзейнымі ў еўрапейскіх краінах.

А таксама надаць падатковаму заканадаўству характар, стымулю-

ючы добрасумленнае выкананне падатковых абавязальніцтваў і дзелавую ініцыятыву, кантрольнай (нагляднай) дзейнасці папераджальны характар; удасканаліць інфраструктуру і сістэму фінансавання малага прадпрымальніцтва; пазбегнуць залішняга рэгулявання рынку працы; сфармаваць правую базу, стымулюючую развіццё механізмаў дзяржаўна-прыватных партнёрстваў; забяспечыць адназначнае прававое рэгуляванне і стабільнасць заканадаўства, якія рэгулююць прадпрымальніцкую дзейнасць.

Ацэнкі экспертаў у эфектыўнасці выканання праграмных пунктаў дакумента разыходзяцца. Так, старшыня праўлення Асацыяцыі малага і сярэдняга бізнэсу Сяргей Балыкін мяркуе, што галоўная вартасць дырэктывы № 4 складаецца ў тым, што ўпершыню на дзяржаўным узроўні прызнана наяўнасць праблем у бізнэсе, яны сістэматызаваныя і выкладзеныя ў выглядзе нейкага плану дзеянняў. «Аднак варты адзначыць, што падобнага кшталту дакументы

неабходна было прымаць гадоў 10–15 таму. Дырэктыва хоць і добрая, але запазнілася», — цытуе Сяргея Балыкіна БелаПАН.

Кіраўніцтва Беларусі доўгія гады імкнулася захоўваць у сваёй аснове бюракратычную сістэму кіравання эканомікай, а асобныя крокі хіба што толькі змякчалі нагрузку на бізнэсоўцаў. І цяпер рэзкі разварот у супрацьлеглы бок выглядае даволі міфчным. Да таго ж не трэба забывацца, што фармаванне сапраўднага сярэдняга класа, які не залежыць ад кантрактаў і прадаўцаў, не спрыяе стабільнасці аўтарытарнай сістэмы.

Дырэктар юрыдычнай кампаніі «Элайнс Груп» Уладзімір Няшашны гаворыць, што бачага эфекту ад дырэктывы № 4 можна чакаць не раней чым праз год-паўтара. Па словах эксперта, дырэктыва як нарматывы акт не з'яўляецца актам заканадаўства ў правапрымяняльным сэнсе і толькі вызначае кірункі развіцця нарматворчасці і дзяржаўнай эканамічнай палітыкі. Сама па сабе яна «не ўносіць змены ў наяўныя нарматывы

акты і не ўсталёўвае самастойных правіл, якія мусяць ужывацца суб'ектамі гаспадарання, і не вызначае якія-небудзь пэўныя тэрміны для ўкаранення тых новаўвядзенняў, якія ёю апавяшчаюцца», — заявіў Няшашны ў інтэрв'ю інтэрнэт-парталу «Тэлеграф».

Увогуле, актыўныя размовы вакол дырэктывы № 4 «Аб развіцці прадпрымальніцкай ініцыятывы і стымуляванні дзелавой актыўнасці ў Рэспубліцы Беларусь» крыху падобныя на спробу прадманс-травы панацыю ад хвароб, якія спараджае не толькі бюракратычны апарат. Падзеі 19 снежня і цягам наступных тыдняў моцна падмачылі і без таго не пазітыўную рэпутацыю беларускай дзяржавы. Еўрасаюз даў негатывую ацэнку кіраўніцтву краіны, вядучага размовы аб уводзе ў краіну эканамічных санкцый. Некаторыя краіны ЕС, як, напрыклад, Нідэрланды, настраены ў гэтым плане рашуча. Разам з тым, па выніках дыскусіі ў Еўрапейскім парламенце па беларускаму пытанню чыноўнікі ЕС дамовіліся наконт санкцый

у адносінах да ўладаў, але не да беларускага народа.

«Мы павінны адраагаваць хутка і прапарыйна, але зрабіць гэта без ізаляцыі беларусаў. Нашы дзеянні павінны быць накіраваныя супраць тых, хто вінаваты ў парушэннях, але не супраць простых людзей, — заявіў еўракамісар па пытаннях пашырэння і Еўрапейскай палітыкі добрасуседства Штэфан Фюле, і дадаў: — Еўрасаюз мусіць адкрыць каналы прамой дапамогі НДА, СМІ і студэнтам, а таксама спрасіць для беларусаў магчымасці пазедак у ЕС». Для ўладаў пакуль гучаць папярэджанні аб візавых санкцыях, што ёсць «пытаннем некалькіх дзён, а не тыдняў».

Хутчэй за ўсё, махавік рэпрэсій не будзе спыняцца на бліжэйшых дзён (інакш для чаго такі размах) і Беларусь апынецца не ў месцы пацяплення на заходнім фронце, а акурат у чарговым ледавіковым перыядзе. Не трэба забывацца, што ў парадку дня застаецца Мггтны саюз з Расіяй і Казахстанам, які адкрывае рынак для тавараў з гэтых краін і, натуральна, з Кітаю. Што лагічна запатрабуе ад аічных вытворцаў і якасці, і паваротлівасці, каб вытрымліваць канкурэнцыю на ўнутраным і знешнім рынку.

Спачатку рэсурсы для функцыянавання беларускай эканамічнай мадэлі (якую ўжо ахрысцілі НЭПам) можна будзе атрымаць за кошт новых умоў пастаўкі-перапрацоўкі расійскай нафты. Аднак асноўнымі спажывцамі прадуктаў беларускіх НПЗ акурат з'яўляюцца краіны ЕС, каля 80% беларускіх нафтапрадуктаў ідуць у прыбалтыйскія парты. Таму, калі рашэнне аб эканамічных санкцыях з боку ЕС усё ж будзе прынятае, нафтавы экспарт можа падкасіць і без таго слабыя пазіцыі гандлёвага балансу. А Расія ў адказ не праміне скарыстацца палітычнымі і эканамічнымі наступствамі ўступлення Беларусі ў адзіную эканамічную прастору.

ФАКТЫ, ПАДЗЕІ, ЛЮДЗІ

2

► СУСТРЭЧА

ВЫЗВАЛІЦЬ УСІХ

**Міжнародны сакратар
Сацыял-дэмакратычнай
партыі Германіі (СДПГ) Ахім
Пост і прадстаўнікі офіса
партыі па палітыцы бяспекі
Франц Данер 12 снежня
сустраліся з беларускімі
журналістамі.**

Нямецкія сацыял-дэмакраты выказалі сваю вялікую заклапочанасць падзеямі, што адбыліся пасля выбараў і рашуча асудзілі прымяненне гвалту.

Асабліва яны занепакоены затрыманнем лідараў апазіцыі,

абыходжаннем з іншымі прадстаўнікамі грамадзянскай супольнасці, неспіхаючай хваляй ператрусаў на офісах рэдакцый і кватэрах журналістаў. Найпершы прыярытэт для СДПГ, адзначылі парламентарыі, — вызваленне ўсіх затрыманых. «Патрабаванне аб вызваленні ўсіх палітычных зняволеных мы давядзем да МЗС Беларусі», — адзначыў Франц Данер.

Па словах Ахіма Поста, СДПГ сочыць за лёсам свайго партыйнага калегі, беларускага палітыка Мікалая Статкевіча каля 10 гадоў, а цяпер падтрымлівае сувязь з яго дочкамі. Пост назваў Статкевіча «моцным палітычным байцом».

► ПРАВА ЧАЛАВЕКА

ВЯЗНЯЎ АНКЕТУЮЦЬ

Алена ВАРАЖБЕЎ

**Праваабаронцы рыхтуюць
аналіз масавых парушэнняў
праваў людзей, затрыманых
19 снежня. Людзі сведчаць
пра гэтыя факты ў адмыслова
распрацаваных анкетах.**

Ідзе збор інфармацыі пра тое, што адбылося з людзьмі пасля разгону акцыі. «Бо пакуль зольшлага ўсё грунтуецца на эмоцыях, — адзначыў юрыст асветніцкай установы «Цэнтр прававой трансфармацыі» Аляксей Казлюк. — Але нам патрэбны факты, каб рабіць высновы і данесці іх да пракуратуры, Канстытуцыйнага суда, міжнароднай супольнасці. Таму што сітуацыя надзвычай паказальная. Вельмі шмат арыштаў і вельмі шмат людзей звяртаюцца па дапамогу. Яны пакідаюць нам інфармацыю пра тое, што адбылося з імі. І наша справа — сабраць такія сведчання. Адапаведна, з гэтых фактаў мы можам рабіць сістэмныя аналізы».

Анкета падзелена на некалькі частак. Яна прысвечана абставінам затрымання, умовам судовага працэсу і ўтрымання ў ізалятары.

Самыя брутальныя факты абыходжання з людзьмі — гэта збіццё пры затрыманні. Відэафрагменты, што найбольш лютавалі тых спецаздаўчы, у каго на пчытацы былі арлы. Яны ж ладзілі «калідор» для людзей, якіх саджалі ў аўтазак. І калі тых прыходзілі, іх збівалі з абодвух бакоў.

З-за таго, што было шмат затрыманняў, месца ў мініскіх ізалятарах хапіла не ўсім. Таму ночы перад судом людзі правялі ў аўтазаках без ежы і півва.

Судовыя пасяджэнні ў сярэднім займалі каля 5 хвілін. Права на адваката было забеспечана ў рэдкіх колькасці выпадкаў. Праваабаронцаў і сваёйкоў часцей за ўсё на працэсы не пускалі, выганялі з будынкаў судов.

За рэдкім выключэннем ні ў каго не было копіяў пратаколаў затрымання. А пасля суда людзям звычайна не выдавалі пастановаў. Тым, хто змог абскардзіць рашэн-

не, вяртаўся адказ з суда, што яны не заплацілі пошліну. Людзям не паведамілі, што разам са скаргай трэба было напісаць хадайніцтва аб вызваленні ад пошліны. Бо яны адбываюць арышт і не маюць магчымасці заплаціць грошы за разгляд скаргі. «Але чалавеку папросту не тлумачаць усе гэтыя акалічнасці. І як толькі ён гэты радочак аб вызваленні ад пошліны ў сваёй скарге не дадасць, суд са спакойным сэрцам яму адмаўляе ў разглядзе», — зазначаў Аляксей Казлюк.

Прытым, што тэрмін абскарджання арышту 5 дзён, вязням толькі на чацвёрты дзень выдавалі алоўкі альбо стрыжні. Дапамога адваката ў напісанні скаргі была немагчымай. Многія скаргі на пастанову суда, хутчэй за ўсё, не вышлі з-за сцен адміністрацыі ізалятара. Бо ніякага адказу на іх не прыйшло.

Праваабарончыя арганізацыі «Вясна» і камітэт «Салідарнасць» юрыдычна дапамагаюць былым зняволеным. У тым ліку і складаць скаргі ў сувязі з парушэннямі іх правоў.

«Нехта кажа, што сэнсу ў гэтым няма, — сказаў Аляксей Казлюк. — Што ўсё роўна будуць адмовы, ніхто не будзе на іх звяртаць увагі. Але калі будзе хваля скаргаў, тады можна казаць, што людзі на самай справе дабіваюцца праўды і справядлівасці. І тады наш урад ніколі не зможа сказаць перад сваімі грамадзянамі і міжнароднай супольнасцю, што ніхто з затрыманых ні на што не скардзіўся. Значыць, усім усё спадабалася, нічога не было парушана. Фактычна, маўляў, прызналі сваю віну. Таму хаця б з-за гэтага скаргі варта падваць».

P.S. Распавесці ў анкетах пра ўмовы затрымання і арышт можна ў офісе БНФ (пр. Машарава, 8. Тэл. (8-017) 284-50-12). Там жа можна атрымаць дапамогу па кампенсацыі сутак. Праваабарончы цэнтр «Вясна» (тэл. (8-017) 331-08-44) і камітэт абароны рэпрэсаваных «Салідарнасць» (тэл. (8-017) 280-88-63) зацікаўлены ў супрацоўніцтве з валанцёрамі. Патрэбна дапамога ў зборы інфармацыі аб фактах парушэння правоў грамадзян у сувязі з падзеямі 19 снежня 2010 года.

► РЭПРЭСІІ

ЗАКЛАДНІКІ І ВЯЗНІ СУМЛЕННЯ

Вольга ХВОЇН

**«Міжнародная амністыя»
прызнала вязнямі сумлення
16 грамадзян Беларусі,
арыштаваных у межах
крымінальнай справы аб
масавых беспарадках у Мінску
19 снежня. Тым часам па
краіне працягваюцца масавыя
ператрусы.**

Вязнямі сумлення з'яўляюцца пяць кандыдатаў у прэзідэнты Аляксей Міхалевіч, Мікалай Статкевіч, Уладзімір Някляеў, Рыгор Кастусёў і Андрэй Саннікаў. У спіс вязняў сумлення ўключаны рэдактар сайта charter97.org Наталія Радзіна, карэспандэнт расійскай «Новой газеты» і жонка Саннікава Ірына Халіп, рэдактар газеты «Товарищ» давераная асоба Някляева Сяргей Вазняк.

«Міжнародная амністыя» таксама абвясціла вязнямі сумлення давераную асобу Някляева Аляксандра Фядуту, кіраўніка выбарчага штаба Саннікава Уладзіміра Кобца, давераных

асоб Саннікава Дзмітрыя Бандарэнка і Аляксандра Арастоўча, кіраўніка выбарчага штаба Статкевіча Сяргея Марцалева, давераную асобу экс-кандыдата ў прэзідэнты Яраслава Раманчука Анатоля Лябедзьку, кіраўніка выбарчага штаба экс-кандыдата ў прэзідэнты Віталія Рымашэўскага Паўла Севярынца і намесніка старшыні зарэгістраванай у Чэхіі міжнароднай моладзевай арганізацыі «Малады фронт» Анастасію Палажанку.

Намеснік дырэктара праграмаў Еўропы і Сярэдняй Азіі «Міжнароднай амністыі» Джон Долхуісен заявіў, што пераследванне людзей, якія ўдзельнічалі ў мірнай дэманстрацыі, і жорсткае абыходжанне з імі «паказвае абуральную непавагу да правоў чалавека з боку беларускіх улад і заслугоўвае самага рашучага асуджэння міжнароднай грамадскасці».

Падазраванымі па крымінальнай справе па артыкуле 293, частках 1 і 2, Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь — «Масавыя беспарадкі» — з'яўляюцца 14 чалавек.

Старшыня «Маладога Фронт» Зміцер Дашкевіч і актывіст Эдуард Лобаў абвінавачваюцца

па крымінальнай справе па артыкуле 339 ч. 3 Крымінальнага кодэкса — «Хуліганства».

Працягваюцца масавыя вобшукі, допыты актывістаў, праваабаронцаў па рэгіёнах. Раніцай 11 студзеня ў Магілёўскае КДБ па мабільным тэлефоне «на размову» выклікалі журналіста «Бобруйскага кур'ера» Яўгена Васьковіча, 12 студзеня прайшла серыя вобшукі ў Гродна, раней — у актывістаў з Брэста. Адбываюцца ператрусы ў сваёй кандыдатаў у прэзідэнты, актывістаў перадвыбарчых штабоў.

Стала вядома, што экс-кандыдат у прэзідэнты Алесь Міхалевіч з турмы званіў жонцы Мілане, каб заспакаіць яе ад выступаў у Еўропе. Яшчэ палітык паспеў сказаць: «Горшага, чым ёсць, са мной ужо не зробіць. Калі цягам тыдня ад мяне не будзе ніякіх вестак, рабі ўсё».

Экс-кандыдату ў прэзідэнты Рыгору Кастусёву следчы КДБ Беларусі не дазволіў выехаць у Варшаву для ўдзелу ў канферэнцыі, на якой будзе абмяркоўвацца сітуацыя ў Беларусі. У сустрэчы возьмуць удзел беларускія і польскія палітыкі, а таксама сваёй арыштаваныя.

► ЗАБАРОНА

«Аўтарадыё» НЕ БУДЗЕ

Вольга ХВОЇН

**12 студзеня 2011 года эфірны
выпуск «Аўтарадыё» спынены
з-за «экстрэмізму».**

У эфіры радыёстанцыі «Аўтарадыё» ў перыяд агітацыйнай кампаніі па выбарах прэзідэнта трансляваліся агітацыйныя матэрыялы кандыдатаў у прэзідэнты Андрэя Саннікава і Уладзіміра Някляева. Ролікі вырабляліся на падставе гаспадарчых дамоў у наступныя тэрміны: агітацыйныя матэрыялы Саннікава 15-17 снежня 2010 года, агітацыйныя

матэрыялы Някляева 9-17 снежня 2010 года.

За час размяшчэння агітацыйных матэрыялаў на адрас рэдакцыі «Аўтарадыё» не паступала заяваў з боку Цэнтральнай выбарчай камісіі, таксама не было вынесенае пісьмовых папярэджанняў ад Міністэрства інфармацыі.

12 студзеня рэдакцыя «Аўтарадыё» атрымала загад РУП «БЕЛГІЗ» Міністэрства РБ аб спыненні дазволу на права выкарыстання радыёчастотнага спектру і забароне на эксплуатацыю радыёэлектронных сродкаў. Загад вынесены на падставе рашэння Рэспубліканскай камісіі па тэлебачанні і радыёвяшчанню 188/11

ад 11 студзеня 2011 года за подпісам старшыні камісіі Алега Прыласкоўскага.

Раньне камісіі анулое права «Аўтарадыё» на наземнае эфірнае радыёвяшчанне ў сувязі з незахаваннем творчай канцэпцыі і распаўсюджваннем у эфіры інфармацыі, якая змяшчае публічныя заклікі да экстрэміскай дзейнасці. Пэўнай інфармацыі аб тым, у чым выяўляецца незахаванне канцэпцыі або яе былі выяўленыя заклікі, у рашэнні няма. У агітацыйных матэрыялах Саннікава ўтрымлівалася фраза: «Лёс краіны вырашаецца не на кухні, а на плошчы».

312 гадзін 40 хвілін 12 студзеня 2011 года эфірны выпуск «Аўтарадыё» спынены. Рэдакцыя радыё будзе аспрэчваць у судовым парадку прынятае камісіяй рашэнне.

► АКЦЫЯ

ВЫСТАВА САЛІДАРНАСЦІ

Альбіна ВІШНЕЎСКАЯ

**Выстава, прысвечаная
нядаўнім палітвязням
і салідарнасці з імі, адчыніцца
ў мінскім офісе Партыі БНФ.**

Яе адкрыццё адбудзецца роўна праз месяц з пачатку паслявыбарчых рэпрэсій — 19 студзеня. Экспазіцыю рыхтуюць валанцёры. Яны заклікаюць удзельнічаць у падзеі і ўсіх ахвотных людзей далучацца да падрыхтоўкі выставы. І папоўніць яе сваімі экспанатамі.

«Прышоў да нас нядаўна мастак, сказаў, што ён адмыслова намаляваў валанцёра Алёна. — Некаторыя затрыманыя нам

казалі, што яны рабілі з пластыкавых бутэлек елкі. А ў якасці ўпрыгожванняў былі коркі ад гэтых бутэлек. Тацыяна Бубликава, журналістка, сказала, што яна знесла з турмы талерку, відэлец, нешта яшчэ. І мы заклікаем былых садзельцаў, каб яны таксама прынеслі тое, што ў іх засталася пасля турмы».

Напрыклад, дзяўчынкі прынеслі «маляву», якая дайшла да іх у перадачы. Будучы прадмансраваны і самі наборы перадач, якіх збіраліся для вязняў. І яшчэ размяшчаны фотаздымкі, як гэта ўсё адбывалася, калі людзі прынеслі ў офіс БНФ рэчы і ахвяраванні.

Да адкрыцця выставы рыхтуюцца і культурная праграма. «Рэчы ў нас ёсць ідэі, — распавяла Алёна. — Хочам запрасіць Хада-

новіча, каб ён дачытаў свой верш, каторы не дачытаў на плошчы. Хлопец з філармоніі, які быў затрыманы на 15 сутак, сказаў, што ён з задавальненнем выступіць разам са сваім гуртом».

Спецыяльная экспазіцыя будзе прысвечана паштоўкам, якія падпісалі зняволеным. Не ўсе яны дайшлі да адрасатаў. Напрыклад, з жодзінскага ізалятара паштоўкі явянулі. На выставе іх раздадуць тым, для каго яны прызначаліся.

«Мы прысвечаем выставу нашым героям, — адзначыла Алёна. — Хочацца, каб яны прынялі ўдзел у яе падрыхтоўцы і каб пачыталі тых цёплых слоў, каторыя былі ў паштоўках. Каб паштоўкі не засталіся непрычатымі — яны шчырыя, эмацыйныя, і нярадка, мастацкія. То бок усё для іх».

P.S. Кантакты тэлефоны арганізатараў выставы: (029) 6516127, (029) 3786905, (029) 6855239.

▼ ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

ВОСЬ ПАТРАПІЛІ,
ДЫК ПАТРАПІЛІ!

Сяргей САЛАУЎ

Ужо не першы раз мне здаецца, што беларуская ўлада дзейнічае па прынцыпу мексіканскіх тэлесерыялаў. Прынцып вельмі просты: напачатку стварыць сабе вялікую праблему, а потым доўга-доўга і гераічна яе вырашаць. Менавіта такую праблему ўлада стварыла сабе літаральна за адзін вечар 19 снежня, брутальна разганяюшы акцыю пратэсту і перасаджаўшы па камерах кандыдатаў у прэзідэнты.

Літаральна ў сярэдзі гэтага дзесяціжы і аўкнупілі, і адгукнупілі. Прычым, настолькі цікава, што гэтага не чакаў ніхто. Канешне, чакалася, што на пасяджэнні камітэта па замежных справах Еўрапарламента ў Брусэлі ўраўнаважаны будучы казачы пра санкцыі ў адносінах да беларускіх правадыроў. Але каб настолькі рэзка?

Старшыня Еўрапарламента Ежы Бузек, падводзячы вынік дыскусіі па Беларусі, прапанаваў Еўропе «духавую падтрымку». З аднаго боку — спрашчэнне працэсу атрымання віз для простых грамадзян (або нават іх адмена для некаторых катэгорый, напрыклад студэнтаў), з іншага — унясенне санкцый у дачыненні да шэрагу ўрадавых чыноўнікаў.

Еўрапарламентарый таксама прапаноўвае Еўрасаюзу аказаць фінансавую падтрымку беларускім СМІ і НДА, падтрымачы грантамі студэнтаў з Беларусі. Апрача таго, прапанавана перагледзець парламенцкія адносіны з Беларуссю ў межах Парламенцкай асамблеі Усходняга партнёрства (Еўранест).

Сярод прапановаў, якія заслугоўваюць увагі, кіраўнік Еўрапарламента адзначыў заклік да правядзення ў Беларусі паўторных выбараў. Бузек, у сваю чаргу, прапанаваў выключыць Беларусь з міжнародных спартыўных мерапрыемстваў — такіх, як Алімпіяда і Кубак свету.

Ён таксама прапанаваў накіраваць у Беларусь місію, каб расследаваць падзеі, звязаныя з прэзідэнцкімі выбарамі, і абмеркаваць беларускую сітуацыю на сесіі ў Страсбургу на наступным тыдні.

Еўракамісар па пытаннях пашырэння і Еўрапейскай палітыцы добрасуседства Штэфан Філе заявіў, што Еўрасаюз павінен «адкрыць каналы прамой дапамогі НДА, СМІ і студэнтам, а таксама спрасціць для беларусаў магчымасці пазбегнуць санкцый. Гэта пытанне некалькіх дзён, а не тыдняў», — падкрэсліў еўрапейскі палітык.

Карацей, міжнародная палітыка Беларусі ў дачыненні з Еўрасаюзам поўнаасцю ляснулася — да такой ступені, што лепш проста ўсё «абнуліць» і пачынаць выстройваць адносіны «з чыстага аркуша». Вось толькі аркушы заплямлены крывёю, і адмыц яго пакуль што не атрымліваецца. Нават нагледжаны на геральдычны міністра замежных спраў Сяргея Мартынава, які, здаецца, за тры дні аб'ехаў палову Еўропы ў пошуках саюзнікаў. Безвынікова. Саюзнікаў не знайшлося.

Канешне, Еўропа можа патрабаваць правядзення паўторных выбараў, але беларуская ўлада на гэта наўрад ці пойдзе. А вось выключэнне «самай спартыўнай у свеце краіны» з Алімпіяды і Кубка свету моцна ўдарыць па самалюбстве яе кіраўнікоў і яе іміджу ў свеце. Не дай Божа, сусветная спартыўная супольнасць возьме, ды адменіць сваё рашэнне аб правядзенні Чэмпіянату свету па хакеі ў Беларусі ў 2014 годзе. Навошта ж мы тады будавалі гатэлі і «Мінск-Арэну»? Ну а калі не адменіць, то раптам гэты чэмпіянат праігнаруюць еўрапейскія, амерыканскія ды канадскія зборныя? От жа будзе рогату: зноў А.Г. сам з сабой у хакей гуляе!

Нагадаем, што прэзідэнты ўжо былі, калі на знак пратэсту ўвода савецкіх войскаў у Афганістан цывільізаваны свет праігнараваў Алімпіяду-80 у СССР.

Ну ды Гасподзь з імі, з еўрапейцамі. Нашым жа што рабіць?

10 студзеня аддзел інфармацыі і грамадскіх сувязей ГУУС Мінгарвыканкама распаўсюдзіў інфармацыю, што ў рамках расследавання справы, якая была распачатая па частках 1 і 2 артыкула 293 Крымінальнага кодэкса (масавыя беспарадкі), следчым управленнем папярэдняга расследавання ГУУС Мінгарвыканкама ўстаноўлена звыш 120 чалавек, якія актыўна ўдзельнічалі ў масавых беспарадках 19 снежня на плошчы Незалежнасці ў Мінску. Паводле звестак ГУУС, абвінавачанне прад'яўлена 31 чалавеку.

Зноў праблема. Дзе ўзяць такую залю, каб там была «клетка» на больш

чым 30 чалавек? Здаецца, такіх паяшаных у Беларусі няма ні ў адным судзе. Калі глядзець рэальна, то трэба альбо зняць абвінавачванні з усіх і ўсіх вызваліць «з тэхнічных прычынаў», альбо ператварыць у судовую залу Палац Рэспублікі. Але з палацам загвоздка — неяк гэта нагадвае публічныя працэсы над «ворагамі народа» пры Сталіне з усімі іх атрыбутамі: масавым асуджэннем, абуральнымі імістамі «працоўных калектываў» і «расстраляць, як шалёных сабакаў». Вось тады ўжо дакладна не будзе нам святцы ні Алімпіады, ні Кубкі свету, ні чэмпіянаты.

Нечакана пад постыгбарчыю кабылу патрапіла адна з самых стыльных і найстарэйшых прыватных радыёстанцый Беларусі — мінскае «Аўтарадіё». Аказваецца, Алег Праляскоўскі з'яўляецца не толькі міністрам інфармацыі, а яшчэ і старшынёй Рэспубліканскай камісіі па тэлебачанні і радыёвяшчанні. Ён і спыніў вяшчанне «Аўтарадіё» нібыта за «публічныя заклікі да экстрэмісцкай дзейнасці».

Публічныя заклікі выразіліся ў тым, што «Аўтарадіё» — адзіная радыёстанцыя, якая адважылася ў эфіры круціць перадавыбарчыя ролікі Уладзіміра Някляева і Андрэя Саннікава. Прычым, падчас перадавыбарчай кампаніі ніякіх прэтэнзій да радыёстанцыі не ўзнікала. Здаецца, Праляскоўскі вырашыў проста дробненька адпомсціць ім за тое, што круцілі кандыдатаў у прэзідэнты, а не песеньку «Сяня застанецца з намі». Казалі ж ім, што гэтая песня павінна гукаць у эфіры не менш за сем разоў на дзень! Не паслухаліся — атрымайце.

А дзяржава працягвае губляць грошы. 11 студзеня прызнана, што конкурс па даванні аператарам электрасувязі права на пропуск міжнароднага трафіку і далучэнне да сетак электрасувязі замежных дзяржаў не адбыўся. У адрас арганізатара не пададзена ні адной конкурснай прапановы.

Конкурсныя прапановы прымаліся з 1 па 30 снежня 2010 года, а сам конкурс павінен быў завяршыцца 31 студзеня 2011 года. Чакалася, што яго пераможца стане трэцім у краіне арганізацыяй пасля «Белтэлекама» і Нацыянальнага цэнтра абмену трафікам, якая атрымала права наўпрост падключэння да сетак перадач звестак замежных дзяржаў. Аднак пазіцыяныя ўдзельнікі конкурсу на права пропуску знешняга інтэрнэт-трафіку, у тым ліку сотавыя аператары, праігнаравалі конкурс пасля азнаямлення з умовамі ўдзелу.

Працэс трэба быць, не скванічаць, і людзі да вас пацягнуцца.

▼ ФІГУРЫ ТЫДНЯ

СЯРГЕЙ МАРТЫНАЎ

Пасланнік ад афіцыйнага Мінска міністр замежных спраў Сяргей Мартынаў на гэтым тыдні спрабуе наладзіць ушэнт паласавання стасункі з Еўрасаюзам. 11 студзеня ён ажыццявіў неафіцыйны бліц-візіт у Хельсінкі. Візіт быў арганізаваны «па просьбе Беларусі і ў кароткія тэрміны», — паведаміла прэс-служба МЗС Фінляндыі. З Мартынавым сустраўся яго фінскі калега Аляксандр Стуб. Перамовы былі звязаныя з паздкід беларускага міністра ў Брусэль. Бакі абмеркавалі прэзідэнцкія выбары ў Беларусі і падзеі, што адбыліся пасля іх. Стуб заявіў Мартынаву пра сур'ёзную заклапочанасць Фінляндыі насілем, што мела месца пасля выбараў, і рашуча асудзіў прымяненне сілы. «Як і іншыя краіны ЕС», Фінляндыя заклікае Беларусь «прыняць аператыўныя меры для паляпшэння сітуацыі».

Напярэдадні Сяргей Мартынаў наведваў Брусэль, дзе ўсё ж быў прыняты вярхоўным прадстаўніком ЕС па замежных справах і палітыцы бяспекі Кэтрын Эштан, каб пачуць ад яе асуджэнне рэпрэсіў у Беларусі і патрабаванне аб неадкладным вызваленні ўсіх палітычных вязняў.

12 студзеня ў Еўрапарламенце адбыліся слуханні па Беларусі. У сустрэчы ўзялі ўдзел прадстаўнікі камітэта па замежных справах і падкамітэта па правах чалавека Еўрапарламента, дэлегацыі Еўрапарламента па сувязях з Еўранестам і Беларуссю, а таксама актывістаў беларускай апазіцыі.

АЛІНА ТАЛАЙ

Беларуска Аліна Талай намінаваная на званне лепшай лёгкаатлеткі Еўропы ў снежні 2010 года. Галасаванне праходзіць да 19 студзеня на сайце Еўрапейскай лёгкай атлетыкі (ЕА), паведамляе прэс-служба Беларускай федэрацыі лёгкай атлетыкі.

Беларуская бар'ерыстка канкурыруе за званне лепшай у ліку васьмі спартовак. ЕА вылучыла Талай за нацыянальны рэкорд на дыстанцыі 50 метраў з бар'ерамі (6,94), які быў паказаны 23 снежня ў Мінску на турніры «Калядныя старты».

У актыве Талай — бронзавы медаль моладзевага чэмпіянату Еўропы-2009, удзел у паўфіналах чэмпіянату свету ў памяшканні-2010 і чэмпіянату Еўропы-2010.

Напрыканцы кожнага месяца група экспертаў робіць спіс выбітных спартоўцаў, у якім адлюстроўваюцца вынікі, паказаныя імі на працягу гэтага месяца. Апытанне праходзіць у фан-зоне на сайце ЕА. Пераможца вызначаецца па выніках галасавання, пры гэтым асобна ўлічваюцца меркаванні ў трох групах: прадстаўнікі СМІ, група экспертаў-статыстыкаў і грамадскасць. Пераможца кожнага апытання атрымлівае 10 балаў, другое месца дае дзевяць і г. д. Спартовец з найбольшай колькасцю балаў у трох групах абвешчаецца пераможцам. У выпадку роўнасці галасоў прэзідэнт ЕА Хансюрб Вірц будзе мець вырашальны голас.

Конкурс «Лепшы атлет месяца» быў заснаваны ў студзені 2007 года.

ЛЯВОН ВОЛЬСКІ

Вядомы гурт N.R.M. працягвае працу без Лявона Вольскага, перадае БелаПАН са спасылкай на гітарыста гурта Піта Паўлава. Музыка патлумачыў, што канфілікт паміж вакалістам і гітарыстам Вольскім і астатнімі ўдзельнікамі N.R.M. не было, аднак на працягу апошніх двух гадоў Вольскі «не ўдзельнічаў у дзейнасці гурту, адмаўляўся ад удзелу ў канцэртах, спасылаючыся на занятасць». Па гэтай прычыне былі адмененыя некаторыя выступленні N.R.M. «Цяпер мы працуем, пішам новыя песні, а ці спадабаюцца яны слухачам — гэта ад нас не залежыць. І так было заўсёды», — сказаў Піт Паўлаў.

Раней паведамлялася, што на канцэрце «Рок-каранавія-2010» у лютым, гурт N.R.M. выступіць без Вольскага, які з'яўляецца адным з яго заснавальнікаў.

Лявон Вольскі да прыхільнікаў музычнага калектыву звярнуўся праз блог. «Я вымушаны звярнуцца да вас з гэтым лістом, каб не каментавалі потым кожнаму тое, што пракаментавана немагчыма, — напісаў ён. — Таму што цяпер вельмі цяжка. Цяжка па душы. Найперш цяжка ад таго, што адбываецца ў краіне». «А таксама цяжка з прэсы даведвацца аб тым, што я знаходжуся ў бестэрміновым адпачынку, куды мяне адправілі калегі па гурту, — сказаў ён. — Даруйце, прашу вас, ім гэты крок у гэты час. Даруйце мне, што такая сітуацыя сталася магчымай».

Лявон Вольскі іграе ў гуртах «Крамбамбуля», «Zet», апошнім часам актыўна рэалізуе сольныя праекты.

АСОБА

► ТРЭЦІ СЕКТАР

ІРЫНА ЖЫХАР

Аляксандр ТАМКОВІЧ

Шчыра паважаю гэтую жанчыну за незвычайную мужнасць, бо далёка не кожны здольны дапамагаць іншым і адначасова пераадоўваць сваю хваробу. Цалкам не згодны з тымі, хто называе жанчын «слабым полам». Часта яны мацней за самых моцных. Перш за ўсё, духам. Можна, менавіта таму Ірына Жыхар не толькі ўзначальвае раду Беларускай арганізацыі працоўных жанчын, але на працягу апошніх 10 гадоў жыцця ўдзельнічала ў стварэнні грамадскай ініцыятывы «За выратаванне мемарыяла Курапаты», потым — «За свабоднае веравызнанне». Зараз — грамадскага руху «Разам супраць рака».

Першыя выпрабаванні

Дазволі сабе пачаць з жарту самой Ірыны: «Як з'явілася на свет, я не памятаю». Таму даверыся пашпартным дадзеным: адбылося гэта 11 жніўня 1966 года ў Мінску.

Бацьку звалі Вячаслаў Аляксандравіч. Працаваў ён дырэктарам гандлёвай крамы. Маці, Любоў Міхайлаўна, вышэйшай адукацыі не мела, і таму працавала там жа, толькі простым касірам. На працы яны і пазнаёміліся.

Потым было вясельле, аднак разам яны пражылі менш за дзесяць гадоў, а скасавалі шлюб не таму, што ён даволі часта распускаў рукі. Не вытрымала Любоў Міхайлаўна іншага — здрады.

Адбылося гэта падчас будаўніцтва сям'ёй Жыхар жыллёвага кааператыву. Суд абавязаў былога мужа выплаціць значную частку «зноснага» і аддаць палову разам нажытай маёмасці.

Мякка кажучы, маці з дачкой прыйшлося складацца. У кватэру плошчай 45 квадратных метраў давялося пусціць яшчэ чатырох кватарантаў. Любоў Міхайлаўна пачала працаваць на дзённых працах адначасова. Нескладана ўжывіць, што вольнага часу ў яе амаль не было, але Ірына часта бачыла маці з кніжкамі. Без іх яна не магла жыць. Гэта было як чыстае паветра.

На жаль, 5 красавіка 2010 года маці не стала, але дацё гэта мужная жанчына паспела перадаць як мінімум дзве рэчы — любоў да кніжак і моц, якая дазваляе перамагаць любыя жыццёвыя выпрабаванні.

Ракавая хімія

«Хіміяй» Ірына Жыхар стала, можна сказаць, выпадкова. Спачатку яна пайшла ў 47-ю школу, але той хутка надалі «спартыўны

ўклон», са спецыялізацыяй «плаванне». Зразумела, што дзяцей туды сталі «адбіраць». Самае цікавае, што Іра гэтыя іспыты вытрымала, аднак «спартыўнай надзеяй краіны» становіцца не пажадала, а перайшла ў іншую школу.

Дакладней, у 40-ю. Там быў «хімічны ўклон». Справа ў тым, што Ірына ў той час займалася спартовай гімнастыкай (яна больш падабалася маці, а не самой дзяўчынкай), але ў спорце расчаравалася і перайшла ў «народныя танцы».

У 40-й школе яна і ўбачыла, што бываюць настаўнікі ад Бога, і менавіта гэта потым значна паўплывала на яе лёс. І яшчэ адзін вельмі важны момант. Ірына была не толькі паспяховай вучанцай, але і даволі прыкметнай грамадскай актывісткай. Так атрымалася, што камітэт камсамолу школы, сябрам якога яна была, па сутнасці стаў артэстычнай трупай школьнага тэатра. Іра дэбютавала ў ролі Дуэні ў «Сірано дэ Бержэрак».

Зацікаўленасць тэатрам пазней праявілася і на педагагічным аддзяленні хімічнага факультэта БДУ, куды яна паступіла ў 1983 годзе. Адным з тых, хто пісаў сцэнарыі для іх спектакляў, быў вядомы сёння палітолаг Сяргей Нікалюк.

Праз некалькі дзён пасля аварыі на Чарнобыльскай атамнай станцыі чуткі пра яе маштабы дайшлі да людзей. Ірына Жыхар тады вучылася на трэцім курсе і бачыла, які шок быў у выпускнікоў. Тэрмінова адбылося перааразмеркаванне, і ўсіх «хімікаў» накіравалі ў «зону», з якой астатнія пачалі бегчы.

Не хочацца праводзіць нейкія паралелі, але без іх тут проста не абыйсця. У савецкія часы, як і зараз, было прымусовае размеркаванне студэнтаў. Як і зараз, тыя, хто не хацеў выконваць загад «зверху», павінны былі (пра гэта тады казалі многія) вярнуць грошы, якія на іх навучанне паціраў дзяржава. Дазволіць сабе гэта Ірына Жыхар не магла, таму ў 1988 годзе паехала працаваць настаўніцай хіміі ў вёску Звяняцкае, якая знаходзіцца на мяжы Хойніцкага і Брагінскага раёнаў. Побач знаходзіўся магільнік радыеактыўных адходаў...

Калі яна зноў вярнулася ў Мінск і пачала працаваць у новай элітнай школе, што месціцца ў Серабранцы, намеснікам дырэктара па выхаваўчай працы, Ірына Жыхар было толькі 24 гады. Пагадзілася, дзякуючы «начальства» ўзрост вельмі сціплы.

У 1993 годзе яна паступіла ў аспірантуру Рэспубліканскага інстытута ўдасканалення настаўнікаў, які потым ператварыўся ў Акадэмію паслядипломнай адукацыі і... захварэла. Гэта была першая «анкалогія».

Крокі ў «трэці сектар»

Дыягназ, які медыкі называюць метастазуючым ракам крываўнай слізнай залозы, Ірына Жыхар даволі хутка перамагла.

Нават не стала пралангаваць інваліднасць, якую ёй далі адразу пасля аперацыі. Зразумела, спатрэбіліся духоўная моц, незвычайная мужнасць і Божая дапамога, якая даецца толькі тым, хто не здаецца.

Не выпадкова, што менавіта на гэты перыяд жыцця прыходзіцца і пачатак яе грамадскай дзейнасці, бо даволі часта жыццёвыя выпрабаванні робяць нас больш уважлівымі да праблемаў іншых людзей.

Для Ірыны Жыхар яна пачалася з экалагічных праблемаў Ленінскага раёна беларускай сталіцы. Дакладней, з сустрэчы з тагачасным дырэктарам Лошыцкага парку Яўгенам Церахамым, які быў літаральна апантаны парадкам, чысцінёй і прыгажосцю свайго раёна.

Перабудова быццам бы разварушыла летаргічны сон беларускага грамадства. Паўсюль пачалі ўзнікаць нейкія незалежныя ініцыятывы, рухі, свабодныя прафсаюзы, страйкі. Нават у школах. У тым ліку і там, дзе працавала Жыхар.

Улады, як і зараз, любое іншадумства адразу імкнуліся ўзяць пад асабісты кантроль і «прасоўвалі» туды «патрэбных» людзей. Так было і з дырэктаркай школы, але педагагічны калектыў адмовіў ёй у даверу. У страйкам абралі Ірыну Жыхар.

Абсалютна зразумела, што ў школе яе пачалі паціху «есці», асабліва пасля спробы ўнікнуць у прынцыпы размеркавання прэміяльнага фонду. Больш за тое, у 1995 годзе яна была таемна звольненая.

Потым была газета «Рабочы». Побач з рэдакцыяй месціўся офіс грамадскага аб'яднання «Беларуская арганізацыя працоўных жанчын», таму цалкам лагічна, што неўзабаве яна стала і іх актывісткай. І неабойнай мабіль, бо хутка Ірыну абралі намесніцай старшыні, а ў 2005 годзе яна стала лідарам гэтай структуры.

Прага свабоды

Менавіта там Ірына Жыхар і зразумела, што ў сучаснай Беларусі толькі «трэці сектар», толькі грамадская дзейнасць даюць чалавеку магчымасць адчуваць сябе сапраўды свабодным, адказным за сваю справу.

Гісторыя стварэння Беларускай арганізацыі працоўных жанчын тыповая для нашага часу. Пасля страйку на мінскім метро (жнівень 1995 года) выйшаў указ аб часовым спыненні дзейнасці свабодных прафсаюзаў. Ну а паколькі іх праца была абсалютна прызрыстай для наймальнікаў, ціск быў арганізаваны пад абвінавачванне ў «тэрарыстычнай дзейнасці». Першымі ад яго пацірпелі жанчыны.

З аднаго боку, яны былі вымушаныя сысці са свабоднага прафсаюзу, з другога — хацелі захаваць сваю арганізацыю, бо ўжо адчулі ўсе перавагі грамадскага самакіравання. Так узнікла грамадскае аб'яднанне «Беларуская арганізацыя працоўных жанчын».

Праца па сацыяльнай рэабілітацыі анкалагічна хворых людзей і іх блізкіх зараз становіцца галоўнай справай жыцця Ірыны

Сёння ў арганізацыі — 270 сябраў. Яе дзейнасць цалкам перафарматавана. Калі раней усе ініцыятывы ішлі «зверху» (звычайна савецкіх часоў), то зараз — «знізу». Людзі перастаюць быць статystамі і пачынаюць усведамляць, якую сацыяльную карысць з дапамогай грамадскай арганізацыі яны могуць прынесці.

Канкрэтным прыкладам тут можа быць сама Ірына Жыхар. У 2008 годзе ў яе зноў быў дыягноставаны рак, на гэты раз — малочнай залозы. Усё зразумелі, калі б яна, як кажучы, сышла ў ценю. Наадварот. Ірына не толькі не хавае сваёй хваробы, але імкнецца дапамагаць іншым.

Адным з накірункаў дзейнасці яе арганізацыі стала прафілактыка гэтай хваробы на ўсіх узроўнях. Кампанія «Экалагічны прыговор» — прысвечана правільнаму выбару прадуктаў харчавання, кампанія «Здаровы лад жыцця», «Супраць рака малочнай залозы» — шляхам, спосабам уласнага супрацьстаяння раку, мабілізацыі ўсіх рэсурсаў арганізма на яго пераадоленне. Нават «кіно» пра галоўнага мамолага Мінздрава краіны папулярызавалі. Больш за тое, Ірына Жыхар асабіста напісала распаўсюджаны потым па ўсёй Беларусі «Жывы ліст», дзе не толькі расказала сваю гісторыю, але і давала другім людзям надзею на будучыню. Праца па сацыяльнай рэабілітацыі анкалагічна хворых людзей і іх блізкіх зараз становіцца галоўнай справай жыцця Ірыны.

Падкантрольная «лібералізацыя»

Маладыя б казалі, што «трэці сектар» апошнім часам «колбасіць», і цалкам мелі б рацыю. Справа ў тым, што беларускія ўлады добра разумеюць, што нягледзячы на «справу» перамогу, якой ім удалося дабіцца зараз, рана альбо позна давядзецца мець справы з «трэцім сектарам».

Некаторыя лічаць, для гэтага і быў створаны Грамадскі кансультацыйны савет пры Адміністрацыі прэзідэнта, які ўзначальвае Уладзімір Макей. Тлумачыцца тут усё вельмі проста і банальна — патрэбныя еўрапейскія грошы.

Пачалася ўсё з таго, што пасля першага форуму «Усходняга партнёрства» было прынятае рашэнне, што на перамовах паміж нацыянальнымі ўрадамі і Еўропай (каб ведаць, што адбываецца) павінны прысутнічаць прадстаўнікі грамадзянскай супольнасці. Калі беларускія ўлады ўбачылі там незалежны «трэці сектар», адразу паставілі ўмову, каб іх больш не было. Самае сумнае, што Еўропа на такое пайшла.

На другім форуме на гэтую палітычную анамалію звярнулі ўвагу ўсе, і стала ясна, што да новай сустрэчы відэачынны нонсенс не дажыве. Адсюль і імкненне зрабіць «правільную» грамадскую тую, з якой працуе нават дзяржава.

Лагічна, што ўсе, хто супраць падмены рэальнага грамадскага сектара, аўтаматычна становяцца «няправільнымі». Сярод іх і Ірына Жыхар, бо яна ўсё сваё жыццё імкнецца да сапраўднай свабоды і ўласнай адказнасці перад Богам.

ПРАПАГАНДА

У КОЖНАГА СВАЯ ЭФЕКТЫЎНАСЦЬ

Вольга ХВОІН

У той час, як палітыкі краін Еўрасаюза збіраюцца запусціць механізм санкцый у дачыненні да прадстаўнікоў беларускай улады, якія нясуць адказнасць за гвалтоўныя дзеянні і арышты актывістаў беларускай апазіцыі, рэдактар часопісу «Беларуская думка» і па сумяшчальніцтву праўладны палітолаг Вадзім Гігін сцвярджае, што прэзідэнцкія выбары «пацвердзілі эфектыўнасць і ўстойлівасць дзеючай у Беларусі палітычнай сістэмы».

«Улада эфектыўная»

«Гэтыя выбары даказалі эфектыўнасць, стабільнасць, устойлівасць дзеючай у Беларусі палітычнай сістэмы. Давер з боку большасці грамадзян і падтрымку той палітыкі, якую праводзіць дзеючая ў Беларусі ўлада пад кіраўніцтвам Аляксандра Лукашэнкі», — заявіў Гігін на прасовай канферэнцыі. Ён зазначыў, што абавіраецца на афіцыйныя звесткі, якія агучыў Цэнтрвыбаркам і місія назіральнікаў ад СНД. Альтэрнатыўныя крыніцы інфармацыі, экзіт-пулаў з'яўляюцца, па яго словах, «элементам прапаганды».

Вадзім Гігін падзяліўся з тым, што пратэстныя акцыі ў краіне ёсць. «Але гэта не толькі тыя 20 працэнтаў, што прагаласавалі супраць усіх ці за альтэрнатыўных кандыдатаў. Адна з груп пратэстнага электарату, найбольш класічная, гэта — псеўда-ці ультранационалістычная група грамадзян, заідэалагізаваная, з элементамі таталітарнага мыслення, абсалютнага непрыняцця іншай кропкі гледзішча, арыентаваная на пэўную сімволіку, што была ў нас у пачатку 1990-х гадоў. Ім не важныя эканамічныя паказчыкі, сацыяльная мадэль, ім важная ідэалогія, якой яны прытрымліваюцца», — зазначыў галоўны рэдактар часопіса «Беларуская думка».

Наступныя пратэстныя групы, паводле Гігіна, «русифікацыйскі скіраванасці», што падтрымліваюць інтэграцыю з Расіяй і былі незадаволеныя абвастраннем адносінаў з усходняй суседкай. Яшчэ адной групай, што неслася элемент пратэстнай настроенасці, Гігін назваў прадпрыемальнікаў: «Але гэта не праяўлялася ў палітычных мерапрыемствах. У савецкія часы гэта была так званая кухонная фронда, то цяпер можна сказаць аб катэджна-асабняковай фрондзе. Людзі, выпішы добрага віскі, маглі трохі паньць, што крыху заіскаюць па падатках, і рэгістрацыя магла б быць больш лёгкай. Але ўсе гэтыя пратэстныя настроі для стабільнасці пагрозы не ўяўлялі. Палітыка лібераліза-

цыі, што праводзіцца апошнія два гады, у многім садзейнічае зніжэнню пратэстнасці і ў гэтай невялікай частцы насельніцтва».

Але варта хаця б прыгадаць акцыі пратэсту прадпрыемальнікаў зімой 2007–2008 года супраць указа прэзідэнта № 760, паводле якога з 1 студзеня 2008 года ІІІ дзаволена наймаць на працу толькі блізкіх сваякоў. Вулічная акцыя ў студзені 2008 года таксама скончылася разгонам і судовымі працэсамі над найбольш актывічнымі яе ўдзельнікамі з ліку моладзі.

Дзве траціны моладзі Вадзім Гігін называе апалітычнай, што ёсць «нармальным паказчыкам для стабільнага грамадства». «У Мінску пражывае 475 тысяч маладых людзей ва ўзросце да 31 года, у тым ліку каля 120 тысяч студэнтаў. У акцый пратэсту ўдзельнічае невялікі адсотак», — рэзюмуе Гігін. Хаця ў ліку асуджаных да адміністрацыйных пакаранняў пасля мітынгу 19 снежня мінула года пераважае большасць — маладыя людзі.

Падсумоўваючы вынікі выбараў, Вадзім Гігін назваў іх «правальнымі для беларускай апазіцыі». «Ужо сам факт рэгістрацыі вялікай колькасці альтэрнатыўных кандыдатаў стаў для апазіцыянераў вялікай нечаканасцю і разбурыў іх планы па вылучэнні адзінага кандыдата. Высокі адсотак тых, хто галасаваў супраць усіх, сведчыць, што выбарчы не ўбачылі сярод альтэрнатыўных кандыдатаў свайго лідара, за якога хацелі б аддаць голас», — мяркуе Гігін.

Галоўнае — не на Плошчы

Палітолаг Юрый Шаўцоў разынку вынікаў выбараў бачыць не ў падзеях 19 снежня і пасля, а ў калізійных знешняй палітыцы: «Мы бачылі, наколькі складанай была знешнепалітычная сітуацыя, і дзешчым чынам Беларусь змагла вытрымаць і перадвыбарчую кампанію, і праблемы ў палітыцы». У якасці дасягненняў Шаўцоў называе пастаўкі вёскуўскай нафты, цудоўныя крэдытныя лініі ад Кітаю, пацяпленне адносінаў з Еўрапейскім Саюзам, максімум чаго праявіўся праз праграму «Усходняе партнёрства». Пасля падзей

19 снежня адкат адбыўся якраз па апошняму пункту. Місія назіральнікаў ад АБСЕ негатывна ацаніла ўмовы правядзення выбараў, разгон дэманстрацый і хвалю вобшукі арыштаў асудзілі ў ЕС і ЗША.

Пастаянныя прадстаўнікі 27 краін Еўрасаюза на пасяджэнні 7 студзеня ў Брусэлі запусцілі механізм падрыхтоўкі рашэння аб прымяненні санкцый у дачыненні да ўладаў Беларусі. «RIA Новости» са спасылкай на крыніцу ў структуры ЕС паведаміла, што палітычнае рашэнне адносна прымянення санкцый будзе прынята падчас першай планавай сустрэчы кіраўнікоў МЗС краін Еўрасаюза 31 студзеня. Па дадзеных з дыпламатычных крыніц, спіс беларускіх афіцыйных асобаў, у дачыненні якіх ЕС мае намер прымяніць санкцыі, можа быць пашыраны больш чым да ста чалавек.

У кастрычніку 2010 года Савет ЕС падоўжыў да 31 кастрычніка 2011 года забарону на ўезд у ЕС прэзідэнта Лукашэнкі і яшчэ 35 афіцыйных асобаў, адначасова пакінуўшы ў сіле рэжым непрымянення візавых абмежаванняў у дачыненні да іх. Пасля прэзідэнцкіх выбараў у 2006 года ЕС увёў для Беларусі эканамічныя санкцыі, а таксама візавыя абмежаванні для беларускіх службоўцаў, у тым ліку для Лукашэнкі.

«Наўрад ці мы атрымаем адкат да той сітуацыі, што была два-тры гады таму, бо былі заключаныя важныя пагадненні з заходнімі дзяржавамі. Гэта пагадненні аб перасячэнні мяжы жыхарамі 50-кіламетровай памежнай зоны, шэраг пагадненняў па інфраструктурных праектах, найбольш яркі з іх — дамова аб транзіце вёскуўскай нафты па трубаправадзе «Адэса — Броды». Галоўным вынікам усёй выбарчай кампаніі ёсць тое, што засталася ў ценю, — Дырэктыва № 4, і ўвогуле, увес комплекс мерапрыемстваў, у тым ліку і кадравы перастановаў, у межах новай эканамічнай палітыкі Беларусі. Гэтыя рашэнні ёсць фінальным этапам зацяжнага пераходнага перыяду да рынка». Эканамічныя рашэнні Шаўцоў бачыць элементамі новай сістэмы, якая — вынік жадання якраз «вялапрацэсуючай моладзі» і прадпрыемальніцкай супольнасці.

КАЛОНКА КАНСТАНЦІНА СКУРАТОВІЧА

ТРАДЫЦЫЙНЫ ПАЧАТАК

Ніхто з ліку людзей дасведчаных нічога добрага не чакае ад падпісанай напярэдадні Новага года Дырэктывы № 4.

Дакумент скіраваны на падвышэнне стымуляў дэлавой актывнасці ў краіне. Гэта не першая спроба падхваціць людзей заняцца самастойнай эканамічнай дзейнасцю, пасля якой маёмасць тых, хто паверыў у чысціню ўладных памкненняў, выстаўлялі на продаж, а саміх нават саджалі ў турму. Памятаю, пасля адной чарговай «лібералізацыі», калі з вуліц падчыстую прыбралі прыватныя крамкі і шалікі, выпадкова сустрэў старога знаёмага, на той час суддзя гаспадарчага суда. Запытаўся, як цяпер ладзяць прысуды — па закону або па панятках. «Што ты, — адказвае, — па панятках».

Пасмяяліся і разышліся кожны ў свой бок. Бо калі сітуацыя ўспрымаецца усур'ёз, то можна лёгка з глуду з'ехаць. Прыкладам, адзін прэзідэнт ужо даўно хварэе на цэзарызм, нават на цэзарапапізм. Але не з'яўляецца героем у антычным разуменні гэтага слова. Ён насамрэч мае і здаровае цела, і здаровы дух, як таго патрабуе вядомая формула. Але фізічная і духоўная субстанцыі ў дадзеным выпадку не ствараюць адзінага цэлага, не ствараюць асобы. Нават гуляючы ў хакей, ён ужывае адміністрацыйны рэсурс. Заахвоціўся б шахматамі, у Карпава б выйграў.

Хоць, мяркую, Каспароў з ім гуляць не пагадзіўся б. Бо відавочна ж, што наш «стратэг» у адзінаборствах ужывае выключна тактыку гётэўскага Райнек-ліса. Той, калі хто памятае, у адзінаборствах хватаў суперніка за геніталіі. Нават мядзведзя перамог.

Такі ж сорам перажыў і расійскі прэзідэнт. Але ж парымзаў крыху, ды і зрабіў выгляд, што нічога не было. Гэта ж і літоўская прэзідэнтка пасля хуткатэрміновага заезду ў Беларусь на ўвесь белы свет абвясціла, што з беларускім кіраўніком можна мець справу. Маўляў, ён хоць і дыктатар, але амаль еўрапейскі чалавек.

Цікава, што так лічылі (магчыма, і працягваюць) многія еўрапейскія палітыкі, якім хочацца за не надта вялікі грошы захаваць стабільнасць у Беларусі. Пэўны час таму мне давялося парамаяўляць з дэпутатам нямецкага бундэстага ад фракцыі ХДС-ХСС. Чалавек ён адукаваны, таму цалкам зразумее мае аналогіі наконце Райнек-ліса. Але адначасу, што ў Еўропы ёсць надзейныя інструменты і што яна ніколі не камплексуе з гэтай нагоды.

І што? Пасля 19 студзеня еўрапейскія палітычныя істэблішмент перажыў такі ж сорам і жах, што і мядзведзь, які выйшаў на барацьбу з бессаромным лісам. Яны ведалі, што «враг хитер и коварен», але не змаглі паверыць, што настолькі. Калі ім пра гэта распавядалі, дык адказвалі: не можа такога быць. Маўляў, калі ён нас яшчэ хоць адзін раз падмане, мы яму больш ні за што не паверым і грошай не дадзім.

На Усходзе жакуць — сабака брэша, караван ідзе. Кто брэша, а хто і куды ідзе, хай чытач вызначыць самастойна. Звернем увагу на тое, што новы прэм'ер-міністр Беларусі Міхail Мясніковіч, калі і кажа каму праўду, то не ўсю. А толькі тую, якая дэманструе перавагі беларускай сацыяльнай (ці ўжо сямейнай?) дзяржавы над Еўропай. Прыкладам, той жа Сідорскі шчыра не разумее, чаму пры такім стане эканомікі ў Беларусі амаль няма афіцыйнага беспрацоўя. Па шчырасці, мог бы сам разабрацца, бо прэм'ер такія рэчы павінен разумець. Прыкладам, на біржу не ідуць рэгістравацца, таму што дапамога мізэрная, вакансіі дрэнныя, да таго ж не кожнага можна зарэгістраваць у якасці беспрацоўнага, а толькі таго, у адносінах якога здзейснена афіцыйная працэдур а звальнення ў выніку скарачэння рабочых месцаў.

Карацей, стаць афіцыйным беспрацоўным у Беларусі не менш складана, чым прэзідэнтам. Хоць рэальнае (схаваанае і адкрытае) беспрацоўе можа быць вялікім, і нават занадта вялікім. У Еўропе дзейнічае інстытут страхавання наёмных работнікаў. Чалавек, страціўшы працу, атрымлівае дапамогу, сувымерную з унёскамі ў адпаведны фонд і яго былым сярэднім заробкам. То бок, амаль нічога не страчвае ні ў ўзроўні, ні ў якасці жыцця.

Таму рэальны ўзровень беспрацоўя адпавядае афіцыйнаму (зарэгістраванаму). А Мясніковіч, які і яго папярэднікі, ці не ведае (ці робіць выгляд) і чэшскі публіку параўнаннямі — у Беларусі ўзровень беспрацоўя 0,7%, а ў Вялікабрытаніі — 7,9%.

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

ЁСЦЬ КАМАНДА ПА ЎСЁЙ СІСТЭМЕ БРАЦЬ І АСУДЖАЦЬ

Вольга ХВОІН

Вечарам 19 снежня, калі брутальна разганялі акцыю пратэсту ў Мінску, скапілі нямала людзей, якія не мелі да яе ніякага дачынення. Некаторых з іх моцна збілі, як, напрыклад, студэнтку Маю Абрэмчык, якой амапавец раздрабіў нагу. Большасць была асуджаная па шаблонных сведчаннях і пратаколах да адміністрацыйнага арышту. Герой інтэрв'ю Аляксандр, які вечарам 19 снежня ў раёне плошчы Незалежнасці ў Мінску бавіў час са сваёй сяброўкай, змог пазбегнуць арышту і выгандлеваць сабе штраф толькі таму, што мае юрыдычную адукацыю і практыку.

Яго прозвішча пакінем неназваным, бо пасля таго, як адвакатцы Валянціне Бусько анулявалі ліцэнзію за «суткі» арышту, а адваката Андрэя Саннікава Паўла Сапелку прыцягнулі да дысцыплінарнай адказнасці за тое, што «дапусціў некарэктныя выказванні на адрас адвакатуры як незалежнага прававага інсты-

тута», прафесійная дзейнасць Аляксандра таксама можа аказіцца пад пагрозай.

Аляксандра затрымалі ў раёне плошчы Незалежнасці, калі ён вяртаўся са знаёмай дзяўчынай з кавярні. Нядзельны шпашыр і адпачынак завяршыўся ў спецпрыёмніку-размеркавальніку на Акрэсціна.

— Пасля таго, што я ўбачыў, застаецца толькі адно пачуццё — абурэнне. Я бываў у звычайным апарным пункце, але там зусім іншае: міліцыянты-хамы, могуць даць па азадку ці дубінкай па нырках — гэта ўсё зразумела. Але тут была некіруемая злосць, са-мья смелыя ці дасведчаныя — я бачыў па твары — нават яны не асмелваліся нешта казаць. Таму што разумелі — «разарвуць». Калі мы ехалі са спецназаўцам, маладым, недзе 22 гады, але ён ужо натрэніраваны, нацяганы, такі малады бульдог, ён спрабаваў падтрымліваць размову, але калі ў яго заканчваліся аргументы, то гаварыў: «Га, жывёла, ты што, афігела!»

...Калідор недзе пяцьдзесят метраў, камера-камера-камера, потым калідорная рашотка, зноў калідор... На працягу ўсяго калідора стаялі людзі «зубамі да сцяны», а месцамі ў два шэрагі. Нават міліцыянты часам праціскаліся бокам, бо не маглі прайсці. Першы час з-за таго, што была вялікая колькасць людзей, міліцыянты не спраўляліся з працай. Там быў дурдом.

Я стаяў прыблізна з гадзіны ночы, мяне афармлялі адным з апошніх на паверсе, да трэціх гадзіны наступнага дня, панядзелка. Калі прыйшоў дадому, то цела, ногі над шкарпэткамі проста «павіслі». Увесь гэты час у напрузе, не хочаш, але лезлі розныя думкі. Разважаеш сам з сабою, аналізуеш. Здыўнешся ад убачанага. Хаця я не зусім адарваны ад жыцця чалавек — ёсць практыка, ёсць з чым параўноўваць. І вось глядзіш яму ў вочы, і разумееш, што глядзіш злу ў твар. Пракацілася такая думка, калі стаялі, перашэптваліся, што, калі

была ладзеная каманда валіць без разбору, усіх браць, Яго Зло праз гэтых людзей павялічылася ў тысячы разоў. Было бачна, як яны адчувалі за сабой абарону, ім была ладзеная каманда «фас». Яны адчувалі поўнае бязмежжа, беспакаранасць.

Адносіны амапаўцаў і міліцыянтаў да затрыманых, умовы перавозкі можна параўнаць з тым, як абыходзіцца з палоннымі, быдлам, скацінай. Такія ж адносіны, можа нават горш, калі з Акрэсціна везлі ў суд Заводскага раёна Мінска. Нават не выконваліся нормы па перавозцы скаціны. Нас, трынаццаць чалавек, вызначылі ў суд Заводскага раёну, нас трэба было запіхнуць у машыну-абцасік. Калідорчык і дзве камеры па баках. Насупраць мяне сядзіць чалавек, маленькая датыкаючыся каленямі, жалезныя дзверы, у якіх пяць дзірач, толькі каб дыхаць, маленькая лямпачка на 12 вольт. Сядзім удзых, потым яны разумеюць, што, пасадзіўшы дваіх злева, дваіх справа і запоўніўшы калідор, не змяшчаюцца два чалавекі. Адкрываюць камеры і на нас папроста закідаюць яшчэ па аднаму. І мы вольны так ездзем.

У прынтцыпе, немагчыма нават некаму заявіць сваю незадаволенасць. Напрыклад, я б заявіў, што скарджуся на нешта, а мне б адказалі: «Не, вы не маеце права». Размова не пра гэта... Проста гавораць: «Стой, маўчы, я не ведаю, гэта не мае пытанні». То бок няма нават магчымасці рэалізаваць сваё права на скаргу. Да апошняга моманту я спрабаваў выклікаць сваіх сведак у суд. Усё вырашалася ў апошні момант, у якія суды адпраўляў, было многа людзей. Калі складалі пратакол, я спытаў, у які суд вядуць, на што мне адказалі: «Я гэтай інфармацыі не валодаю».

Яшчэ ў ізалятары заявіў, што з моманту затрымання патрабую сабе адваката па прадстаўленню, на што мне было сказана, што заявіць вы можаце, але адвакат будзе толькі ў судзе. Але нават у судзе, калі мяне прывезлі, адвакат не прысутнічаў ад пачатку.

Прывялі адваката, ён азнаёміўся з маёй справай, я патлумачыў, хто я і што, што калега, юрыст-ліцэнзіят. Са мной такое здарылася, што я нават блізка не датычны да гэтых падзей, а проста мяне як ураганам засмактала туды. Пасля гэтага адвакатка пайшла да судзі патлумачыць сітуацыю, выйшла адвакатка і судзі.

Судзі пайшла да старшыні суда размаўляць. Вярнулася, папрасіла зайсці адваката, які потым сказаў: «Судзі размаўляла са старшынёй суда, было сказана, што невінаваты прапасту быць не можа. Я разумю, як вам цяжка, але ёсць каманда па ўсёй сістэме асуджаць, браць і асуджаць... Вы зразумейце, што мы можам доўга бадацца, але відазapisу з метра можа ўжо не быць, застаюцца прывідныя сведкі з бару — барман і адміністратар, якія могуць ці не ўспомніць вас з-за напільных людзей, ці змяніць паказанні падціскам. Судзі гатовая замяніць вам адміністрацыйны арышт на штраф». У мяне ўсё бунтавала ўнутры, калі б я быў хоць ускосна вінаваты, то быў бы рады сплациць штраф, каб не адбываць адміністрацыйны арышт. Але вінаваты толькі ў тым, што не ў той час аказаўся не ў тым месцы. Як чалавек і юрысту гэта ўсё брыдка. Разумею, калі, я зараз разрываюся, бо ў мяне цяжка хворая маці, і яна дагэтуль не ведае, дзе я і што са мной. Напэўна, я тады пагадзіўся прызнаць сябе вінаватым, але паўтара мільёна рублёў для мяне істотная сума. Тады адвакатка пайшла да судзі, вярнулася і сказала: «Апошняя нам прапанова — мільён». Быў проста гандаль. Адвакатка кажа: думайце, пакулы будучы сядзець празамбулу справы. Якія рашэнні можна прымаць у такіх умовах?

Я заявіў: «Высокі суд, я, напэўна, вымушаны пагадзіцца». На што яна гаворыць, вы не стаўце пытанне, што вымушаны, вы значыце: прызнаеце ці не па добрай волі. На што я сказаў: «Тады прызнаю з улікам усіх падзей, што адбываюцца ў краіне, і з улікам абставінаў справы». Ужо была падрыхтаваная расписка аб прызнанні, трэба было толькі падставіць прозвішча, імя, дату — як і ў іншых людзей, пратаколы, паказанні сведак былі адзін да аднаго аднолькавыя.

Разумею, што ў судзі ёсць сям'я, блізкія людзі, за якіх яна перажывае, хвалюецца. Але яна — жывы чалавек і свядомая абрала працу ў сістэме, стаўшы гэтай самай сістэмай. Радуе, што нешта чалавечэ ў гэтым чалавеку засталася, бо ў выніку сума штрафа была яшчэ паменшаная. Але ўсё адно, я пачынаў літаральна адбітак яе прафесіі, на сабе адчуў наступствы маральнага выбару іншага чалавека.

Пасля ўсіх падзей засталася крыўда, але не на міліцыю, судзі, а на народ, наш народ, які ўсё гэта трымае, маўчыць і байца сказаць слова супраць, у той час як парушаюцца нашы агульначалавечыя правы.

ПА-ЗА ЗАКОНАМ

ДОПЫТЫ КОЖНУЮ НОЧ

Алена ВАРАЖБЕЙ

Затрыманых на акцыі 19 снежня людзей КДБ дапытвалі падчас адбывання імі арыштаў. Дапытвалі пераважна ноччу.

Ад сведкі да падазронага — такі вынік допытаў на Акрэсціна моладзевых актывістаў Сяргея Ключова, які адбываў 15 сутак. Яго дапытвалі чатыры разы — міліцыянты, камітэтчыкі, а адзін раз — практыканты. Гэта былі студэнты, але адкуль, яны не казалі. Міліцыя і КДБ вялі допыты па чарзе, у розныя дні. Акрамя падзей 19 снежня, у актывіста цікавіліся яго дзейнасцю.

«Я сказаў, што з'яўляюся сябрам Аб'яднанай грамадзянскай партыі. І тады адразу ж пераклочыліся на пытанне, ці атрымліваў я нейкую фінансавую дапамогу ад каго-небудзь. Альбо ці ведаю людзей, якія я атрымлівалі, каб я назваў іх прозвішчы і імяны», — расказаў Сяргей Ключов. Апошні допыт КДБ у яго адбыўся 31 снежня каля адзінаццаці гадзін вечара.

З студзеня следчы Партызанскага РУВС абвясціў Сяргею Ключову, што ён прызнаны падазраваным па справе аб «масавых беспарадках». «І хацелі яшчэ раз правесці допыт, але я адмовіўся», — сказаў актывіст. У гэты дзень скончыўся тэрмін яго арышту, і яго вызвалілі разам з астатнімі 15-сутачнікамі.

Паводле слоў Сяргея Ключова, ён не ўдзельнічаў у акцыі 19 снежня. У гэты дзень каля 11 вечара ў яго была прызначана сустрэча каля гасцініцы «Мінск», што побач з плошчай Незалежнасці. Калі спецназаўцы распачалі «зачыстку», хлопца затрымалі разам з астатнімі.

«На відаз мяне нідзе няма», — запэўніў ён.

Сяргей Ключов лічыць, што трапіў пад «крыміналь» за ранейшы ўдзел у акцыях апазіцыі. Як паведаміў актывіст, за гэта ён адсядзе за кратамі больш за 60 сутак арыштаў.

Паводле расповеду тых, хто адбываў суткі ў мінскім ізалятары на Акрэсціна, пачынаючы допыты вяліся з 12 гадзін ночы да 6 раніцы. «Камітэтчыкі» ўжывалі псіхалагічны ціск і схілялі затрыманых да «супрацоўніцтва». У прыватнасці, аднаму з іх казалі, быццам на плошчы знайшлі бычок ад цыгарэты. І на ім знаходзіцца адбіткі пальцаў і сліна гэтага чалавека (хаця аналіз сліны не браўлі). І калі што, гэты бычок выпадкова апынецца на першым паверсе Дома ўраду — быццам бы чалавек яго штурмаваў. Ціснулі на затрыманых і наконт родных.

Па дадзеных праваабарончага цэнтра «Вясна» (на 7 студзеня), па справе аб «масавых беспарадках» 25 чалавек праходзяць у якасці абвінавачаных, 12 — падазраваных. Нагадаем, што крымінальная справа распачата ў сувязі з правядзеннем паслявыбачай акцыі пратэсту 19 снежня.

7

ТВ ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

17 СТУДЗЕНЯ, ПАНАДЗЕЛАК

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00 Навіны.
06.05, 07.10, 08.15 «Добрай раніцы, Беларусь».
06.45 Nota Bene.
07.05, 08.10, 18.50, 02.15 Зона Х.
07.30, 08.25, 11.55 Дзелавое жыццё.
08.30 «У свеце матору».
09.10 Жаночае ток-шоу «Жыццё як жыццё».
10.10 Здароўе.
10.35 Культурныя людзі.
11.05 Меладраматычны серыял «Маруся».
12.10 Рамантычная камедыя «Законы прывабнасці» (ЗША-Вялікабрытанія).
14.05 Шоу «Вялікая розніца». Частка 1-я.
15.15, 19.15 Навіны рэгіёна.
15.40 «OFF STAGE LIFE».
16.05 Nota Bene.
16.30 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
17.25 Меладраматычны серыял «Маруся».
18.25 Праграма «Акно ў Еўропу».
19.25 «КЕНО».
19.30 «Арэн».
19.30 «Арэн». Праграма аб спорце.
19.55 Ход у адказ.
21.00 «Панарама».
21.45 68-я цырымонія ўручэння ўзнагарод прэміі «Залаты глобус» за 2010 год (ЗША).
02.20 Дзень спорту.

06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 Кантуры.
10.10 «Мая жонка мяне прычаравала». Шматсерыйны фільм.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Марскі патруль». Шматсер. фільм.
12.20 «Дэтэктывы».
13.20 Навіны спорту.
13.10 Кантрольны закупы.
13.45 «Модны прысуд».
14.50 «Зразумець. Прабачыць».
15.25 «Хачу ведаць».

16.10 Навіны спорту.
16.15 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыйны фільм.
17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Шчаслівая разам». Серыял.
18.55 «Чайка мяне».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Галасы».
22.10 Прэм'ера. «Капітан Гардзееў». Шматсерыйны фільм.
23.25 Навіны спорту.
23.30 «Зваротны адлік».
00.05 «Віела Тараканава. У свеце злачыннага запалу».
00.55 Начныя навіны.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».
07.40 «СТБ-спорт».
07.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
08.30 «Тыдзень».
09.35 «Вялікі сныдачак».
10.05 «Ляцкі гісторый».
10.40 «Багатая і каханая». Тэлеаналіз.
11.40 «Званая вясцера».
12.30 «Ганімацыя пад грымфам «Сакрэтна»».
13.50 «Зорны рынг».
15.00 Канцэрт М.Задорнава.
16.00 СТБ прадстаўляе: «КульТУРА».
16.50 «Рэпартажы гісторый».
17.10 «Наша справа».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вясцера».
18.30 «Дарослыя гульні». Серыял.
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляны».
20.30 Фільм «Дзёнін камікадзэ». Расія, 2003г.
22.55 «Сталічны футбол».
23.25 Фільм «Апошні шанец Харві». ЗША, 2008г.

06.35 Моладзевы серыял «Універ».
07.00 ЛАДная раніца.
08.00 Тэлебарометр.
08.05 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійскія забойствы» (Вялікабрытанія).
09.05 Серыял «Ты маё жыццё» (Аргентына).
10.05 Кінааповесць «Пакулы мы жывыя...» («Беларусьфільм»)
12.00 Пра мастацтва.
12.25 Школа рамонту.
13.20 «Халі-галі». Скетч-шоў.
13.40 Серыял «Сіла прыцягнення».
14.30 «Лабірынты гісторыі беларускага фотамастацтва». Частка 4-я.
15.25 Мультисерыял «Сямейка піратаў».
15.45 Пазакласная гадзіна.
16.00 Тэлебарометр.
16.05 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».
16.50 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійскія забойствы» (Вялікабрытанія).
18.00 Серыял «Ты маё жыццё» (Аргентына).
19.05 Фільм-катастрофа «Экіпаж» (СССР). 1-я серыя.
20.40 Калыханка.
20.55 Тэлебарометр.
21.00 Беларускае часіна.
22.00 Камедыйны серыял «Інтэрны».
22.35 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).
23.10 Авертайм.
23.30 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Прэм'ер-ліга. Агляд тура.
00.30 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».

07.00 «Раніца Расіі».
09.20 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
10.20 «Ранішняя пошта».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.30 Надвор'е на тыдзень.
11.35 «Сем таямніц Трацякоўскай галерэі». Дакументальны фільм.
12.25 Востраскожны фільм «Хаваясья».
13.50 Навіны - Беларусь.
14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.

15.25 «Сапраўднае жыццё».
16.15 Тэлесерыял «Дворык».
16.50 Навіны - Беларусь.
17.20 «Кулагін і партнёры».
17.50 Тэлесерыял «Чорная багіня». Расія.
18.50 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
19.50 Навіны - Беларусь.
20.30 Тэлесерыял «У лясках і на гарах».
22.20 Тэлесерыял «Аператыўнікі. Хронікі забойнага аддзела. Новая версія. Шукай грошы».
23.20 «Нічога асабістага».
23.35 Навіны - Беларусь.
23.45 «Весткі.гу».
00.00 Прэм'ера. «Гарадок».

06.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.15 Сёння.
06.05 Інфармацыйны канал «НТБ раніца».
08.40 Серыял «Таксістка».
09.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
10.20 «Кулагін і партнёры».
11.15 «Чыстасардэчнае прызнанне».
12.05 «Да суду».
13.30 Серыял «Ментоўскія войны».
15.10 «Справа густу».
15.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.30 Дэтэктыўны серыял «Эра стральца».
18.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
19.30 Дэтэктыўны серыял «Павуцінне».
21.25 Баявік «Святаянін».
23.35 Серыял «Шпіёнскія гульні».

04.00, 10.00 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі (Мельбурн). Турнір Вялікага шалома. 1-ы дзень. Прамая трансляцыя.
15.00 Футбол. Кубак Азіі ў Катары. Групавы этап. Саудаўская Аравія - Японія. Прамая трансляцыя.
17.15 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі. Турнір Вялікага шалома. 1-ы дзень.
18.45 Тэніс. Часопіс.
19.15 Футбол - Еўрагульні. Часопіс.
19.45 Снукер. Мастэрс (Лондан). Фінал.
21.50 Вось дык так!

22.00 Пра рэспінг. Агляд WWE.
22.30 Пра рэспінг. Vintage Collection. ЗША.
23.30 Футбол. Кубак Азіі ў Катары. Групавы этап. Саудаўская Аравія - Японія.
00.30 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі. Турнір Вялікага шалома. 1-ы дзень.
01.30 Тэніс. Часопіс.
02.00 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі (Мельбурн). Турнір Вялікага шалома. 2-і дзень. Прамая трансляцыя.

07.00 Тыдзень у «Аб'ектыве».
07.30 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).
07.45, 12.20 Эксперт.
08.05, 12.40 Мойнік.
08.20, 12.55 ПраСвет.
08.45, 13.20 Басанож па свеце: «Экспедыцыя да палінічных паголів».
09.10, 13.45 Эрмакар.
09.30, 14.10 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Еўфрасіння Полацкая».
09.35, 14.15 «Лімаўка» майстроў: «Жэлары», маст. фільм, 2003 г., Чэхія-Славачка-Аўстрыя.
12.00 Аб'екты (агляд падзеяў дня).
12.05 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).
16.40 Канцэрт Алеся Камюкага.
17.00 Аб'екты (агляд падзеяў дня).
17.05 «Мой родны горад», серыял.
17.30 «Час гонару», серыял: 12 серыя.
18.20 Невядомае Беларусі: «Гуканне вясны», дак. фільм, 2009 г., Беларусь.
18.50 Госьць «Белсату».
19.10 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).
19.30 Аб'екты (агляд падзеяў дня).
19.35 Гарачы каментар.
19.45 Калыханка для самых маленькіх.
19.55 Еўропа сёння.
19.25 Блізкая гісторыя. «Забойства на-парэдадні вясны», дак. фільм, Беларусь.
21.00 Аб'екты (галюнае выданне).
21.25 Прыватная калекцыя.
21.55 Опыткамайстроў: «Жэлары», маст. фільм, 2003 г., Чэхія-Славачка-Аўстрыя.
00.15 Аб'екты.
00.40 Гарачы каментар.

18 СТУДЗЕНЯ, АЙТОРАК

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.45 Навіны.
06.05 Дзень спорту.
06.10, 07.10, 08.15 «Добрай раніцы, Беларусь».
07.05, 08.10, 18.50, 02.25 Зона Х.
07.30, 08.30, 11.55 Дзелавое жыццё.
08.35 «Арэн».
09.10 Камедыйна меладрама «Маргоша».
09.05 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
10.50 Меладраматычны серыял «Маруся».
11.40 Рэпартаж АНТ «Шры-Ланка: кропля ў моры».
12.10 Прэм'ера. Камедыя «Уцёкі з «Новага жыцця» (Расія).
15.15, 19.15 Навіны рэгіёна.
15.40 Патрабуецца.
16.05 «Апошні аргумент на карысць міру». Дац. фільм (Беларусь). Фільм 3-і, закл.
16.30 Хранікальна-дакументальны цыкл «Гарачыя кропкі» (Беларусь).
17.05 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
17.50 Меладраматычны серыял «Маруся».
19.25 «КЕНО».
19.30 «Сфера інтэрасаў».
19.55 Камедыйна меладрама «Маргоша».
21.00 Панарама.
21.45 Прэм'ера. Дэтэктыўны серыял «Аб-дурны мяне». (ЗША). 1-я серыя.
22.55 Камедыя «Шайбу! Шайбу!» (ЗША).
00.30 Дзень спорту.

06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.05 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 «Жыць здорава».
10.25 «Мая жонка мяне прычаравала». Шматсерыйны фільм.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Марскі патруль». Шматсер. фільм.
12.20 «Дэтэктывы».
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Кантрольны закупы».
13.45 «Модны прысуд».

14.50 «Зразумець. Прабачыць».
15.25 «Хачу ведаць».
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыйны фільм.
17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Шчаслівая разам». Серыял.
18.55 «Хай кажуць».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 Прэм'ера. «Доктар Тырса». Шматсерыйны фільм.
22.05 Прэм'ера. «Капітан Гардзееў». Шматсерыйны фільм.
23.20 Навіны спорту.
23.30 «Негеліны».
00.25 «Віела Тараканава. У свеце злачыннага запалу».
01.15 Начныя навіны.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».
07.40 «СТБ-спорт».
08.30 «Данікія сваякі».
08.40 Фільм «Дзёнін камікадзэ». Расія.
10.40 «Багатая і каханая». Тэлеаналіз.
11.40 «Званая вясцера».
12.35 «Дарослыя гульні». Серыял.
13.50 «Дурні, дарогі, грошы». Гумарыстычны серыял.
14.40 «Студэнты International». Серыял.
15.35 «Ваенная таямніца».
16.50 «Сталічны футбол».
17.20 «Міншчына».
18.30 «Дарослыя гульні». Серыял.
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляны».
20.25 Прэм'ера! «Апошні сакрэт Майстра». Серыял.
21.30 «Вялікі горад».
22.05 «Аўтапанарама».
22.55 «Выкраданне багіні». Серыял.
23.45 «Інструктар». Серыял.

06.35 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).
07.00 ЛАДная раніца.
08.00 Тэлебарометр.
08.05 Камедыйны серыял «Інтэрны».
08.35 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійскія забойствы» (Вялікабрытанія).
09.40 Серыял «Ты маё жыццё» (Аргентына).
10.40 Фільм-катастрофа «Экіпаж» (СССР). 1-я серыя.
12.15 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Прэм'ер-ліга. Агляд тура.
13.05 Авертайм.
13.40 «Запал па культуры».
14.20 Серыял «Сіла прыцягнення».
15.20 Мультисерыял «Сямейка піратаў».
15.45 Пазакласная гадзіна.
16.00 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».
16.55 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійскія забойствы» (Вялікабрытанія).
18.00 Серыял «Ты маё жыццё» (Аргентына).
19.05 Фільм-катастрофа «Экіпаж» (СССР). 2-я серыя.
20.20 «Калыханка».
20.35 Тэлебарометр.
20.40 «Халі-галі». Скетч-шоў.
21.00 Беларускае часіна.
22.00 Камедыйны серыял «Інтэрны».
22.35 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).
23.05 «Спорт-кадр».
23.35 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».

07.00 «Раніца Расіі».
09.20 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
10.10 «Рускія без Расіі. Гісторыя адной сямяі». Дакументальны фільм.
11.00, 14.00, 17.00 Весткі.
11.30 «Нічога асабістага».
11.45 «Кулагін і партнёры».
12.15 Тэлесерыял «У лясках і на гарах».
13.50 Навіны - Беларусь.
14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.
15.25 «Сапраўднае жыццё».
16.15 Тэлесерыял «Дворык».
16.50 Навіны - Беларусь.
17.20 «Кулагін і партнёры».

17.50 Тэлесерыял «Чорная багіня». Расія.
18.50 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
19.50 Навіны - Беларусь.
20.00 Весткі.
20.30 Тэлесерыял «У лясках і на гарах».
22.20 Тэлесерыял «Аператыўнікі. Хронікі забойнага аддзела. Новая версія. Шукай грошы».
23.20 Навіны - Беларусь.
23.30 «Весткі.гу».
23.45 «Захахаццэ ў чалавека. Ігар Мікалаеў». Дакументальны фільм.

06.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.15 Сёння.
06.05 Інфармацыйны канал «НТБ раніца».
08.40 Серыял «Таксістка».
09.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
10.20 «Кулагін і партнёры».
11.15 «Чыстасардэчнае прызнанне».
12.10 «Да суду».
13.30 Серыял «Ментоўскія войны».
15.10 «Справа густу».
15.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.30 Дэтэктыўны серыял «Эра стральца».
18.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
19.35 Дэтэктыўны серыял «Павуцінне».
21.30 Баявік «Святаянін».
23.35 Серыял «Шпіёнскія гульні».

04.00, 10.00 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі (Мельбурн). Турнір Вялікага шалома. 2-і дзень. Прамая трансляцыя.
15.00 Футбол. Кубак Азіі. Групавы этап. Аўстралія - Бахрэйн. Прамая трансляцыя.
17.15 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі. Турнір Вялікага шалома. 2-і дзень.
20.15 Тэніс. Часопіс.
20.40 «Алімпійскія гульні. Лондан», Часопіс.
20.45 Ралі. Ралійная серыя IRC у Монтэ-Карла. Прамая трансляцыя.
21.15 Бокс. ЗША.
22.00 Бокс. Міжнародны паядынак.
00.00 Ралі. Ралі-эйд (Дакар). Агляд.
00.30 Футбол. Кубак Азіі ў Катары. Групавы этап. Аўстралія - Бахрэйн.
01.30 Тэніс. Часопіс.

02.00 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі (Мельбурн). Турнір Вялікага шалома. 3-і дзень. Прамая трансляцыя.

07.00 Аб'екты.
07.20, 19.35 Гарачы каментар.
07.30, 12.05 Еўропа сёння.
07.55, 12.30 Прыватная калекцыя.
08.25 Госьць «Белсату».
08.40 Без рэзульту: «Фядора, якая лечыць», рэпартаж, 2010 г., Беларусь.
09.00 Блізкая гісторыя. «Забойства на-парэдадні вясны», дак. фільм, Беларусь.
09.30 «Мой родны горад», серыял.
09.55 «Час гонару», серыял: 12 серыя.
10.40 Дакументальнае гадзіна: «Сіла бас-сільны», дак. фільм, 2009 г., ЗША.
12.00 Аб'екты (агляд падзеяў дня).
13.00 Госьць «Белсату».
13.20 Без рэзульту: «Фядора, якая лечыць», рэпартаж, 2010 г., Беларусь.
13.40 Блізкая гісторыя. Іншы погляд: «Забойства напарэдадні вясны», дак. фільм, 2010 г., Беларусь.

14.15 «Мой родны горад», серыял.
14.40 «Час гонару», серыял: 12 серыя.
15.25 Дакументальнае гадзіна: «Сіла бас-сільны», дак. фільм, 2009 г., ЗША.
16.45 «Minsk-Mixt-2008»: Канцэрт гурта «Dali».
17.00 Аб'екты (агляд падзеяў дня).
17.05 «Мой родны горад», серыял.
17.30 «Кансультацыя ў рухавым садзе», серыял: 20 серыя.
18.20 «Бульбаны», мультисерыял: «Рэйд».
18.30 ПраСвет.
18.55 Мойнік (лінгвістычная праграма).
19.15 Гісторыя пад знакам Пагоні.
19.30 Аб'екты (агляд падзеяў дня).
19.40 Калыханка для самых маленькіх.
19.50 Праект «Будучына».
20.15 Форум: «Pick-up» і «child-free».
21.00 Аб'екты (галюнае выданне).
21.25 Асабісты капітал.
21.40 Рэпартаж.
22.05 «Доктар Марцін», серыял.
22.50 Аб'екты.
23.15 Гарачы каментар.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

8

19 СТУДЗЕНА, СЕРАДА

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.45 Навіны.
06.05 Дзень спорту.
06.10, 07.10, 08.15 «Добрай раніцы, Беларусь».
07.05, 08.10, 18.50, 00.55 Зона Х.
07.30, 11.55 Дзелавае жыццё.
08.35 Сфера інтэрасаў.
09.10 Слова Мітрапаліта Філарэта.
09.20 Камедыйна меладрама «Маргоша».
10.15 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
11.05 Меладраматычны серыял «Маруся».
12.10 Меладрама «Кука» (Расія).
14.05 Відэафільм АТН.
14.30 Альманах вандраванняў.
15.15, 19.15 Навіны рэгіёна.
15.40 «OFF STAGE LIFE».
16.05 Праграма «Акіо ў Еўропу».
16.30 Хранікальна-дакументальны цыкл «Эпоха».
17.05 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
17.50 Меладраматычны серыял «Маргоша».
19.25 «Спортлато 5 з 36». Забавляльныя шоу.
19.30 «КЕНО».
19.35 Зямельнае пытанне.
20.00 Камедыйна меладрама «Маргоша».
21.00 Панарама.
21.45 Дэтэктыўны серыял «Абдуры мяне» (ЗША) 2-я серыя.
22.55 Меладрама «Прадкажанне» (Расія-Францыя).
01.00 Дзень спорту.

06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.05 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 «Жыць здарова!».
10.25 «Мая жонка мяне прычаравала». Шматсерыйны фільм.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Марскі патруль». Шматсерыйны фільм. Заключная серыя.
12.20 «Дэтэктывы».
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Кантрольны закуп».
13.45 «Модны прысуд».

20 СТУДЗЕНА, ЧАЦВЕР

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.45 Навіны.
06.05 Дзень спорту.
06.10, 07.10, 08.15 «Добрай раніцы, Беларусь».
07.05, 08.10, 18.50, 00.30 Зона Х.
07.30, 08.30, 11.55 Дзелавае жыццё.
08.35 Зямельнае пытанне.
09.10 Камедыйна меладрама «Маргоша».
10.05 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
10.50 Меладраматычны серыял «Маруся».
11.40 Відэафільм АТН «Беларуская эканоміка: інвестыцыі ў будучыню».
12.10 Лыжная камедыя «Квартэт для дваіх» (Расія).
14.05 Документальна-біяграфічны цыкл «Мая праўда» (Украіна).
15.15, 19.15 Навіны рэгіёна.
15.35 «Збор».
15.50 Дак. цыкл «Фартыфікацыя».
16.30 Хранікальна-дакументальны цыкл «Гарачыя кропкі» (Беларусь).
17.05 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
17.50 Меладраматычны серыял «Маруся».
19.25 «КЕНО».
19.30 Сфера інтэрасаў.
19.35 Камедыйна меладрама «Маргоша».
21.00 Панарама.
21.45 Дэтэктыўны серыял «Абдуры мяне» (ЗША) 3-я серыя.
22.55 Прэм'ера. Музычная камедыя «Кажанне і танцы» (ЗША).
00.35 Дзень спорту.

06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.05 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 «Жыць здарова!».
10.25 «Мая жонка мяне прычаравала». Шматсерыйны фільм.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Сэкс-сімвалы. Жанчыны».
12.20 «Дэтэктывы».
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Кантрольны закуп».
13.45 «Модны прысуд».

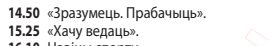
14.50 «Зразумець. Прабачыць».
15.25 «Хачу ведаць».
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Заручальны прэсцэнак». Шматсерыйны фільм.
17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Шчаслівая разам». Серыял.
18.55 «Хай кажучь».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 Прэм'ера. «Доктар Тырас». Шматсерыйны фільм.
22.05 Прэм'ера. «Капітан Гардзееў». Шматсерыйны фільм.
23.20 Навіны спорту.
23.25 Асяроддзе пасялення.
00.25 «Віела Тараканава. У свеце злачыннага запалу».
01.15 Начныя навіны.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10, 17.20 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».
07.40 «СТБ-спорт».
08.30 «Апошні сакрэт Майстра». Серыял.
09.30 «Аўтапанарама».
10.00 «Пяць гісторый».
10.40 «Багатая і каханая». Тэлеаналіз.
11.30 «Далёкія сваякі».
11.40 «Званая вясцэра».
12.35 «Дарослыя гульні». Серыял.
13.50 «Дурні, дарогі, грошы». Гумарыстычны серыял.
14.40 «Студэнты International». Серыял.
15.30 «Выкраданне багіні». Серыял.
16.50 «Новыя падарожжы дылэтанта».
17.30 «Званая вясцэра».
18.00 «Дарослыя гульні». Серыял.
20.00 «Сталічны падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.25 Прэм'ера! «Апошні сакрэт Майстра». Серыял.
21.30 «Менск і мінчане».
22.05 «Добро пажаліца».
22.55 «Выкраданне багіні». Серыял.
23.45 «Інструктар». Серыял.

20 СТУДЗЕНА, ЧАЦВЕР

14.50 «Зразумець. Прабачыць».
15.25 «Хачу ведаць».
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Заручальны прэсцэнак». Шматсерыйны фільм.
17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Шчаслівая разам». Серыял.
18.55 «Хай кажучь».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 Прэм'ера. «Доктар Тырас». Шматсерыйны фільм.
22.05 Прэм'ера. «Капітан Гардзееў». Шматсерыйны фільм.
23.20 Навіны спорту.
23.25 «Выратаваць любым коштам».
00.25 «Віела Тараканава. У свеце злачыннага запалу».
01.15 Начныя навіны.

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».
07.40 «СТБ-спорт».
08.30 «Апошні сакрэт Майстра». Серыял.
09.30 «Добро пажаліца».
10.00 «Пяць гісторый».
10.40 «Багатая і каханая». Тэлеаналіз.
11.30 «Далёкія сваякі».
11.40 «Званая вясцэра».
12.35 «Дарослыя гульні». Серыял.
13.50 «Дурні, дарогі, грошы». Гумарыстычны серыял.
14.40 «Студэнты International». Серыял.
15.30 «Выкраданне багіні». Серыял.
16.50 «Добры дзень, доктар!».
17.30 «Міншчына».
17.30 «Званая вясцэра».
18.00 «Дарослыя гульні». Серыял.
20.00 «Сталічны падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.25 Прэм'ера! «Апошні сакрэт Майстра». Серыял.
21.30 «Праўда».
22.05 «Аўтапанарама».
22.55 «Выкраданне багіні». Серыял.
23.45 «Інструктар». Серыял.

06.35 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).
07.00 ЛАДная раніца.
08.00 Тэлебарометр.
08.05 Камедыйны серыял «Інтэрны».
08.35 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійскія забойствы» (Вялікабрытанія).
09.35 Серыял «Ты мае жыццё» (Аргентына).
10.35 Фільм-катастрофа «Экіпаж» (СССР).
11.45 Спорт-кадр.
12.10 «Рэпарцёр» «Беларускай часіны».
13.00 Медычныя таямніцы.
13.35 Серыял «Сіпа прыцягнення».
14.25 «Халі-галі». Скетч-шоў.
14.45 Дача здароўя.
15.20 Дэтэктыўны серыял «Сямейка піратаў».
15.45 Пазакласная гадзіна.
16.05 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».
16.55 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійскія забойствы» (Вялікабрытанія).
18.00 Серыял «Ты мае жыццё» (Аргентына).
19.05 Лыжная камедыя «Дзяўчаты» (СССР).
20.50 «Калыханка».
21.05 Тэлебарометр.
21.10 Беларуская часіна.
22.10 Камедыйны серыял «Інтэрны».
22.45 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).
23.20 Рэальны свет.
23.50 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».

07.00 «Раніца Расіі».
09.20 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
10.10 «Сто гадоў незалежнасці Ігар Маісеў».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.30 «Кулагі і партнёры».
12.00 Тэлесерыял «У лясак і на гарах».
13.50 Навіны - Беларусь.
14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.
15.25 «Спраўдае жыццё».
16.15 Тэлесерыял «Дворык».
16.50 Навіны - Беларусь.
17.20 «Кулагі і партнёры».
17.50 Тэлесерыял «Чорная багіня». Расія.
18.50 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
19.50 Навіны - Беларусь.

20 СТУДЗЕНА, ЧАЦВЕР

06.35 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).
07.00 ЛАДная раніца.
08.00 Тэлебарометр.
08.05 Камедыйны серыял «Інтэрны».
08.35 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійскія забойствы» (Вялікабрытанія).
09.40 Серыял «Ты мае жыццё» (Аргентына).
10.45 Лыжная камедыя «Дзяўчаты» (СССР).
12.30 Жансавет.
13.05 «Бітва экстрасенсаў».
14.10 Серыял «Сіпа прыцягнення» (Украіна-Расія).
15.05 Пазакласная гадзіна.
15.25 Бялянок. Кубак свету. Спрынт. Мужчыны. Прамая трансляцыя.
16.05 «Халі-галі». Скетч-шоў.
17.50 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».
18.00 Серыял «Ты мае жыццё» (Аргентына).
19.05 Камедыйна Кінааповесць «Печкі-лавычкі» (СССР).
20.55 Калыханка.
21.10 Тэлебарометр.
21.15 Беларуская часіна.
22.10 Камедыйны серыял «Інтэрны».
22.50 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).
23.25 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».

07.00 «Раніца Расіі».
09.20 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
10.10 «Чортава кола Арно Бабаджаняна». Документальны фільм.
11.00 Весткі.
11.30 «Кулагі і партнёры».
12.00 Тэлесерыял «У лясак і на гарах».
13.50 Навіны - Беларусь.
14.30 Весткі.
14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.
15.25 «Спраўдае жыццё».
16.15 Тэлесерыял «Дворык».
16.50 Навіны - Беларусь.
17.00 Весткі.
17.20 «Кулагі і партнёры».
17.50 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
18.50 Навіны - Беларусь.
20.00 Весткі.
20.30 Тэлесерыял «У лясак і на гарах».

20.30 Тэлесерыял «У лясак і на гарах».
22.20 Тэлесерыял «Аператыўнікі. Хронікі забойнага аддзела. Новая версія».
23.20 Навіны - Беларусь.
23.30 «Весткі.гу».
23.45 «Разбітыя мары акторкі Нікішчынай». Документальны фільм.

10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.15 Сёння.
10.20 «Дачны адказ».
11.20 «Збегчы з ГУЛАГА».
12.05 «Да суду».
13.30 Серыял «Ментоўскія войны».
15.10 «Справа густу».
15.35 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.30 Дэтэктыўны серыял «Эра стральца».
18.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
19.35 Дэтэктыўны серыял «Павуцінне».
21.30 Баявік «Святаяннік».
23.35 Серыял «Шпіёнскія гульні».

04.00, 10.00 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі (Мельбурн). Турнір Вялікага шалома. 3-і дзень. Прамая трансляцыя.
15.00 Ралі. Ралійная серыя IRC у Монтэ-Карла. 1-ы дзень. Прамая трансляцыя.
16.15 Футбол - Еўрагалы. Часопіс.
16.45 Вось дык так!
17.00 Ралі. Ралійная серыя IRC у Монтэ-Карла. 1-ы дзень. Прамая трансляцыя.
18.15 Футбол. Кубак Азіі ў Катары. Групавы этап. Ірак - КНДР. Прамая трансляцыя.
20.15 Тэніс. Часопіс.
20.45 Ралі. Ралійная серыя IRC у Монтэ-Карла. 1-ы дзень Агляд.
21.20 Абранае па серадах.
21.25 Навіны коннага спорту.
21.30 Гольф - тур PGA. Турнір Sony Open (Ганалупу, ЗША).
22.30 Гольф. Адкрыты чэмпіянат Іюхансбург (ІАР).
23.00 Гольф-клуб.
23.05 Ветразевы спорт. Moonson Cup.
23.35 Яхт-клуб.
23.40 «Спартовае вандраванне». Часопіс.
23.50 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі. Турнір Вялікага шалома. 3-і дзень.

01.30 Тэніс. Часопіс.
02.00 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі (Мельбурн). Турнір Вялікага шалома. 4-ы дзень. Прамая трансляцыя.

07.00 Аб'ектыў.
07.20 Гарачы каментар.
07.30 Праект «Будучыня».
08.00 Рэпартаж.
08.25 Асабісты капітал.
08.40 Форум: «Pick-up» і «child-free».
09.20 «Мой родны горад», серыял.
09.45 Моўнік (лінгвістычная праграма).
09.55 «Кіно і катлеты», дак. фільм, Беларусь.
11.10 «Кансультацыя ў ружовым садзе», серыял 20 серыя.
12.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
12.05 Праект «Будучыня».
12.30 Рэпартаж.
13.00 Асабісты капітал.
13.15 Форум: «Pick-up» і «child-free».
13.55 «Мой родны горад», серыял.
14.20 Моўнік (лінгвістычная праграма).
14.40 «Кіно і катлеты», дак. фільм, Беларусь.
15.55 «Minsk-Mixt-2008»: Канцэрт гурта «Ветэх».
16.10 «Кансультацыя ў ружовым садзе», серыял 20 серыя.
17.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
17.05 «Мой родны горад», серыял.
17.30 «Доктар Марцін», серыял.
18.15 Моўнік (лінгвістычная праграма).
18.30 «Дзяк і «Трохграшовая опера», дак. фільм, 2007 г., Італія.
19.15 Сальда (эканамічная праграма).
19.30 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
19.35 Гарачы каментар.
19.40 Калыханка для самых маленькіх.
19.50 На колах.
20.20 Навігатор.
20.40 Вагон.
20.40 Госьць «Белсату».
21.00 Аб'ектыў (аўтамабільнае выданне).
21.05 Без рэзтўшы: «Танцуючы з мядзведзем», рэпартаж, 2009 г., Польшча.
21.45 Эксперт.
22.05 «Начныя здані», маст. фільм, Германія.
23.45 Аб'ектыў.
00.05 Гарачы каментар.

20 СТУДЗЕНА, ЧАЦВЕР

07.00 Аб'ектыў.
07.20 Гарачы каментар.
07.30 На колах.
08.00 Навігатор.
08.15 Сальда (эканамічная праграма).
08.30 Эксперт.
08.50 «Мой родны горад», серыял.
09.15 Без рэзтўшы: «Танцуючы з мядзведзем», рэпартаж, 2009 г., Польшча.
09.35 «Дзяк і «Трохграшовая опера», дак. фільм, 2007 г., Італія.
10.20 «Начныя здані», маст. фільм, 1999 г., Германія.
12.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
12.05 На колах (аўтамабільны тэлечасопіс каналу «Нямечка хваля».)
12.30 Госьць «Белсату».
12.45 Навігатор (інфармацыйна-публіцыстычны тэлечасопіс).
13.05 Сальда (эканамічная праграма).
13.20 Эксперт.
13.40 «Мой родны горад», серыял.
14.05 Без рэзтўшы: «Танцуючы з мядзведзем», рэпартаж, 2009 г., Польшча.
14.25 «Дзяк і «Трохграшовая опера», дак. фільм, 2007 г., Італія.
15.05 «Доктар Марцін», серыял.
15.50 «Кароль Уго», дак. фільм, 2007 г., Польшча.
17.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
17.05 «Школа на санцэпэку», серыял.
17.35 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Княжанне Жыгімонта Старога».
17.45 «Начныя здані», маст. фільм, 1999 г., Германія.
19.30 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
19.35 Гарачы каментар.
19.45 Калыханка для самых маленькіх.
19.50 Праект «Будучыня».
20.15 Басанож па свеце: «Экспедицыя да палынічных на галоўцы».
20.40 Беларусь у Польшчы.
21.00 Аб'ектыў (аўтамабільнае выданне).
21.20 Рэпартаж.
21.50 «Трэці афіцэр», дэтэктыўны серыял.
22.35 Блізкая гісторыя. Іншы погляд: «Ноч з генералам», дак. фільм, 2001 г., Польшча.
23.25 Аб'ектыў.
23.45 Гарачы каментар.

ТАЛЕТЫДЗЕНЬ

10

23 СТУДЗЕНЯ, НАДЗЕЛА

07.50 Дзень спорту.
08.00 Дакументальны цыкл «Незагаданая гісторыя» (ЗША).
08.45 «Зброя». Цыкл дак. фільмаў.
09.00, 12.00, 15.00, 19.00 Навіны.
09.10 «Арсенал».
09.40 Альманах вандраванняў.
10.10 У свеце матараў.
10.45 «Культурныя людзі». Інфармацыйна-забаўляльная праграма.
11.20 «Школа доктара Камароўскага». Ток-шоў (Украіна).
12.10 Прыгодніцкі фільм «Шэрлак Холмс і доктар Ватсан». 1-я серыя «Знаёмства» (СССР).
13.35 Дакументальны фільм «Невядомая версія» (Украіна).
14.35 Зямлянае пытанне.
15.15 Навіны рэгіёна.
15.35 Відэафільм АТН «З любоўю да Парыжу».
16.00 Прыгодніцкая меладрама «Радасці і смуткі маленькага лорда» (Расія).
17.45 «OFF STAGE LIFE».
18.05 Суперлато.
19.20 Шоў «Вялікая розніца». Частка 2-я.
20.30 «Спортлото 5 з 36». Забаўляльнае шоў.
20.50 «ЖЕНО».
21.00 У цэнтры ўвагі.
21.55 Рамантычная камедыя «Прадаўшчыца» (ЗША).

07.00 АНТ прадстаўляе: «Надзельная рэлігія».
08.00, 09.00 Навіны.
09.05 Надзельная прапаведзь.
09.20 Камедыйны серыял «Мая выдатная няня», 2004 год.
09.55 «Шалапутныя нататкі».
10.15 Пакуль усе дома.
11.15 «Фазэнда».
11.50 Прэм'ера. «Смак жыцця».
12.50 Тэлечасопіс «Звязь».
13.20 Камедыя «Арол і рэзка».
15.00 «КВЗ. 50 віртуальных гульняў».

16.00 Навіны.
16.15 Навіны спорту.
16.20 «Геніі і злыдні».
16.50 Фільм «Прывітанне, кіндэр!».
18.45 Прэм'ера АНТ. «Зачыстка».
20.00 Контурі.
21.05 Прэм'ера. Камедыя «Кітайская бабуля».
22.50 «Вялікая розніца».
23.50 Прэм'ера. «Шоў нібэнізмэнехіла».
00.30 Камедыя «Добра сядзім!».

06.05 Фільм «Царэвіч Проша». СССР, 1974 г.
07.30 Фільм «Пятэ элемент». Францыя, 1997 г.
09.30 «Аўтапанарама».
10.00 «Відавочнік прадстаўляе: самае смешнае».
10.50 «Вялікі сныданак».
11.35 «Салдаты. Залатыя серыі».
13.20 «Добры дзень, доктар!».
13.55 Фільм «Прыватны дэтэктыў, або аперацыя «Кааперацыя». СССР, 1989 г.
15.40 Ток-шоў «Лёс».
16.30 «24 гадзіны».
16.50 «Праўда».
17.30 Канцэрт М.Задорнава.
18.05 «Аўтапанарама».
19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычная праграма.
20.40 Прэм'ера! Фільм «Ундзіна». ЗША - Ірландыя, 2009 г.
22.30 Фільм «Вада». Канада - Індыя, 2005 г.
00.30 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.

07.25 Дабравест.
07.50 Мір вашай хаце.
08.05 Кінапопсць «Мама выйшла замуж» (СССР).
09.35 Медычныя таямніцы.
10.10 Школа рамонту.
11.20 Тэлебарометр.
11.25 Бухта капітанаў.
12.00 Кінаспробы.
12.25 «Правы чалавека».
12.40 «Ты і Я». Забаўляльнае ток-шоў.

13.40 Бятлон. Кубак свету. Гонка з масавым стартам. Жанчыны. Прамая трансляцыя.
14.35 Дакументальны цыкл «Неверагодныя гісторыі каханьня» (Украіна).
15.40 Бятлон. Кубак свету. Эстафета. Мужчыны. Прамая трансляцыя.
17.15 Навіны тэсты.
17.55 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Прэм'ер-ліга. Блэкберн - Вэст Бромвіч. Прамая трансляцыя.
19.55 Смешная часіна.
20.30 Тэлебарометр.
20.50 Навагоднік бенефіс Максіма Галкіна (Расія).
23.10 Культасвет.
23.40 Канцэрт Rihanna «Good Girl Gone Bad» (ЗША).

07.00 Мультфільмы.
07.50 Тэлесерыял «Прынцэса і жабрачка».
11.00 Весткі.
11.15 «Сам сабе рэжысёр».
12.05 «Мая планета».
12.30 Фільм «Меланхалічны вальс».
14.00 Весткі.
14.15 «Смешанарама Яўгенія Петрасяна».
14.45 «Рамантыка раманса».
15.50 Прэм'ера. «Чум узыходзячага Сонца». Дакументальны фільм.
16.50 Музычная камедыя «Вяселле ў Малінаўцы».
18.35 Прэм'ера. «Смяццка дазваляецца». Гумарыстычная праграма.
20.00 Весткі тыдня.
21.15 Прэм'ера. Фільм «Белая сукенка».
2011 г.
23.05 «Адмысловы карэспандэнт».
00.05 Фільм «Чырвоны лотас».

07.30 Мультфільм.
08.00 Сёння.
08.20 «Дзікі свет».
08.45 «Х норава».
09.20 «Ямо дома!».
10.00 Сёння.
10.20 «Першая перадача».

10.55 «Справа цёмнае».
11.55 «Дачны адказ».
13.00 Сёння.
13.20 «Таямнічая Расія».
14.10 Дэтэктыў «Шпілікі».
16.00 Сёння.
16.20 «Развод па-руску».
17.25 «І зноў добры дзень».
18.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне». Агляд за тыдзень.
19.00 «Сёння. Выніковая праграма».
20.00 «Чыстасардэчнае прызнанне».
20.55 «Цэнтральнае тэлебачанне».
22.00 Меладрама «рамадзянка начальніца».
23.55 Хіт-парад рускага застолля «Добра сядзім!».

04.00 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі (Мельбурн). Турнір Вялікага шалома. 7-ы дзень. Прамая трансляцыя.
10.00 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі (Мельбурн). Турнір Вялікага шалома. 7-ы дзень. Прамая трансляцыя.
15.30 Бятлон. Кубак свету ў Італіі (Антхольц). Мужчыны. Эстафета. Прамая трансляцыя.
17.30 Бятлон. Кубак свету ў Італіі (Антхольц). Мужчыны. Мас-старт.
18.15 Лыжныя гонкі. Кубак свету ў Эстоніі. Мужчыны/жанчыны. Спрынт класічным стылем.
19.15 Лыжнае дваяборства. Кубак свету ў Францыі. Крос-кантры.
20.10 Снежны выходы. Агляд. Часопіс.
20.15 Тэніс. Часопіс.
20.45 Ралі. Ралійная серыя IRC у Монтэ-Карла. Агляд.
21.15 Шары (боўлінг). Чэмпіянат свету ў памяшканні (Норфалк, Вялікабрытанія). Мужчыны. Фінал.
22.30 Бокс. Міжнародны паядынак.
00.00 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі (Мельбурн). Турнір Вялікага шалома. 7-ы дзень.
01.30 Тэніс. Часопіс.
02.00 Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Аўстраліі (Мельбурн). Турнір Вялікага шалома. 8-ы дзень. Прамая трансляцыя.

07.00 Аб'ектыў.
07.10 Еўропа сёння.
07.40 «Арол: крымінальная сага», серыял: ч. 3, 3 серыя.
08.35 «Чароўнае дрэва», серыял.
09.00 Калыханка для самых маленькіх.
09.30 Моўнік (лінгвістычная праграма).
09.45 Навігатар (інфармацыйна-публіцыстычны тэлечасопіс).
10.05 «89 мм ад Еўропы», дак. фільм, 1993 г., Польшча.
10.15 Вагон.
10.25 Незвычайнае жыццё звычайных людзей: «Зімінік у цэнтры Сусвету», дак. фільм, 1995 г., Польшча.
10.55 Макрафон: Канцэрт гурта «N.R.M.», ч. 1.
11.55 «Крызіс у рай», дак. фільм, 2009 г., Беларусь.
12.55 Кухня (музычна-публіцыстычная праграма).
13.20 Еўропа сёння.
13.45 «Чароўнае дрэва», серыял.
14.15 Калыханка для самых маленькіх.
14.40 «Спадар Забойства», маст. фільм, 1998 г., ЗША, ч. 1.
16.05 «Ранча», серыял: 25 серыя.
17.00 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).
17.15 «Час гонару», серыял: 13 серыя.
18.00 Прыватная калекцыя (агляд культурных падзей).
18.35 Дакументальная гадзіна: «Нармальнае жыццё», маст. фільм, 2003 г., ЗША.
19.40 Калыханка для самых маленькіх.
19.55 Гісторыя пад знакам Пагоні (спазнавальная праграма).
20.05 ПраСвет (інфармацыйна-публіцыстычная праграма).
20.30 Басанож па свеце (спазнавальная праграма): «Малы індзеец».
21.00 Тыдзень у «Аб'ектыве».
21.30 Эксперт (інфармацыйна-аналітычная праграма).
21.55 Фільматэка майстроў: «Проста неверагодна», маст. фільм, 2001 г., Францыя.
23.35 «Калыханка» ад Сашы і Сіромы (сацыяльная праграма): «Вандруйка».
23.45 Тыдзень у «Аб'ектыве».

Шаноўныя чытачы!

На жаль газету «Новы час» не магчыма купіць у шапіках або крамах. Няма нас і ў дзяржаўнай сістэме распаўсюду Белпошты. Але можна падпісацца на «Новы час» і кожны тыдзень атрымліваць газету.

Падпісацца можна на любую колькасць месяцаў, аформіўшы банкаўскі ці паштовы перавод і накіраваўшы копію плацэжнага дакументу на адрас рэдакцыі. (Глядзіце ўзоры квітанняў). Навіны рэзюмэ: **рахунак 3012741108019 у аддзяленні №539 ОАО «Белінвестбанк»**, код банка **153100739**. Адрас банка: **220004, Мінск, вул. Калектарная, 11**. Адрас рэдакцыі: **220113, Мінск, вул. Мележа, 1, офіс 1234**.

Акрамя таго падпісацца можна ў нашых рэгіянальных прадстаўнікоў:

Марілёў: (8 029) 604 34 57, Юрый.
 Віцебск: (8 029) 3084978, Юрый.
 Масты: (8 029) 1387994, Дзмітрый.
 Мінск: (8 029) 968 79 73, Аляксей,
 (8 029) 178 31 68, Вольга,
 (8 029) 625 57 51, Аксана.

Шаноўныя чытачы!

З 1 студзеня 2011 года падпісны кошт аднаго нумара газеты 750 руб. аднаго месяца — 3000 руб. «Новы час» запрашае да супрацоўніцтва распаўсюджвальнікаў газеты ва ўсіх рэгіёнах Беларусі.

Даведка на тэл: (8 029) 625 57 51.

Для тых, хто прымае рашэнні!

Новы Час

www.novychas.org

ф. ПС 112

БЕЛПОЧТА

ЭЛЕКТРОННЫЙ ДЕНЕЖНЫЙ ПЕРЕВОД

ВЫРУЧКА ☐ НАЛОЖЕННЫЙ ПЛАТЕЖ ☐ № _____ (вход, по карте отправки)

(сумма цифрами) _____ (сумма прописью) _____

ПОЛУЧАТЕЛЬ _____ Г-та «Новы час», р/с 3012741108019 отд. №539 ОАО «Белинвестбанк», код 153100739, УНН 190790926

КУДА _____ 220004, г. Минск, ул. Коллекторная, 11
 почтовый код, адрес получателя, телефон)

ОТПРАВИТЕЛЬ _____ почтовый код, адрес отправителя, телефон)

АДРЕС _____

Доставка ☐ уведомление ☐ простое ☐
 заказное ☐
 электронное ☐

(назначение платежа) _____

(письменное сообщение) _____

Отметки отделения почтовой связи места приема: (почтовый код, оттиск контрольно-переводной печати, кол. шт.)
 № перевода по ф. 5 _____
 Время приема _____ ч. _____ мин.
 Подпись _____

ЧИУП «Час навінаў»

(получатель платежа)

отд. №539 ОАО «Белинвестбанк»

(наименование банка)

Счет получателя **3012741108019** Личевой счет **Код 739**

УНН* **190790926**

(фамилия, имя, отчество, адрес)

Вид платежа	Дата	Сумма
Период подписки указывает абонент		
Плательщик		
Кассир		
Пеня		
Всего		

БАРАЦЬБА

ПЕРАВАРОТ У ЕТА

Алег НОБІКАЎ

Баскская сепаратысцкая арганізацыя ETA абвясціла пра «поўнае і перманентнае перамір'е». Эксперты спрачаюцца, ці сапраўды прыйшоў канец баскскаму тэрарызму, гісторыя якога цягнецца ўжо 50 гадоў.

Яшчэ ў верасні ЕТА ў аднабаковым парадку абвясціла пра часовае прыпыненне вайсковых дзеянняў. У гэтым кроку спецыялісты пабачылі правую нябачную вайну ўнутры нацыяналістычнага лагера.

Публікацыя той заявы стала, на іх думку, тактычным поспехам фракцыі «рэалістаў», якая робіць стаўку на легальныя палітычныя формы дзейнасці. Зараз, нагадаем, з-за актыўнасці ЕТА магчымасці нацыяналістаў абмежаваны: з 2003 года набыў моц закон аб забароне палітычных структур і грамадскіх арганізацый, якія звязаныя з тэрарызмам. Больш за ўсё ад яго пацярпела левая нацыяналістычная партыя «Батасуна» (Batasuna) — палітычная фракцыя ЕТА. Яе пазбавілі легальнага статусу, а яе лідара Арнальда Атэгі ўвогуле адправілі за кратамі.

Фракцыя Атэгі лічыць, што гвалт ЕТА замінае справе незалежнасці. Няўдзел партыі ў выбарах на працягу амаль 10 гадоў

паступова падштурхнуў яе выбаршчыкаў («Батасуна» звычайна набірала да 15–20 працэнтаў) шукаць замену ў выглядзе іншых партый. Каб захаваць электарат, жыццёва неабходны легальны дах для дзейнасці. Задача-мінімум — дабіцца права на ўдзел у прызначаных на гэтую вясну лакальных выбарах.

Яшчэ ў снежні, пасля сустрэчы нацыяналістаў у Памплоне, пачалося аспірожнае будаўніцтва структур новай партыі. Раней усе нацыяналістычныя партыі краю прынялі г. зв. рэзальцыю Гернікі. Падпісанты падтрымалі мірныя крокі ЕТА і выступілі за наданне партыі «Батасуна» легальнага статусу.

Рэакцыя іспанскага сацыялістычнага ўраду прэм'ера Сапатэра на вераснёўскую заяву ЕТА была абсалютна супрацьлеглай. Афіцыйны Мадрыд убачыў прамую слабасць праціўніка, што, у сваю чаргу, быццам ёсць вынікам серыі буйных паліцэйскіх аперацый. Вуснамі Альфрэда Рубалькаба, міністра ўнутраных спраў, урад заявіў, што будзе дамагацца поўнай капітуляцыі экстрэмістаў.

Каб «дабіць параненага звера» ў Краіне Баскаў увосень прайшоў самы вялікі ў гісторыі хапун актывістаў моладзевай арганізацыі «Segi». У выніку трох буйных зачыстак былі арыштаваныя некалькі дзясяткаў чалавек. На старонках блізкай да ўраду сацыялістаў прэсы з'явіўся тэзіс пра тое, што вераснёўская заява

ЕТА ёсць хітры тактычны ход экстрэмістаў. Мэта — выйграць час і правесці перадыслакацыю актыву, зрабіўшы стаўку на пазаварадывыя арганізацыі.

Нягледзячы на аспірожную рэакцыю ўраду, нацыяналісты (пра гэта сведчыць заява ад 10 студзеня) упарта спрабуюць навязаць ураду дыялог.

Магчыма, стаўка робіцца на абмежаванасць маневру ўраду Сапатэра ва ўмовах эканамічнага крызісу. Іспанія — адна з галоўных ахвяр рэцэсіі. Беспрацоўе дасягае ў краіне 21-го працэнта. Чуткі пра тое, што краіна вось-вось папоўніць спіс краін-банкрутаў пасля Грэцыі і Ірландыі, даю ўжо гульню па старонках мясцовых і еўрапейскіх СМІ. Адзіны плюс, які можа запісаць урад у свой запас, гэта поспехі футбольнай зборнай (Іспанія — чэмпіён свету) і паспяховую барацьбу з тэрарызмам ЕТА. Чым больш чыноўнікі хваляцца сваім поспехамі ў барацьбе з тэрорам, тым больш нывольна яны становяцца заложнікамі сітуацыі. Нават сімвалічны тэркт ЕТА напярэдадні выбараў можа ўшчэнт знішчыць іх рэпутацыю. Таму, па логіцы, сацыялісты зараз так ці інакш пастаўлены ў сітуацыю, калі вымушаны заіграваць з баскамі і як мінімум вярнуць «Батасуна» партыйную рэгістрацыю.

Другую стаўку нацыяналісты робяць на замежную супольнасць. У адноўленні ад іспанскага ўраду, вераснёўскія мірныя ініцыятывы тэрарыстаў віталі на міжнародным узроўні. Салідны выданні кшталту «Guardian» або «Wall Street Journal» у сваіх перадавых артыкулах заклікалі Мадрыд выкарыстаць заяву ЕТА як фундамент для пачатку перамоваў.

Пры Еўрапейскім парламенце была сфармаваная дэпутацкая «кантактная група», сяброў якой прапанавалі свае паслугі па маніторынгу баскаскага падполля і яго арсеналаў. Неформальным лідарам называюць Браяна Курына — юрыста з Паўднёвай Афрыкі, які быў архітэктарам мірнага працэсу ў Паўночнай Ірландыі. Сваю гатоўнасць дапамагчы раззброіць ЕТА выказаў Джэры Адамс — старшыня партыі «Шын

Варты ўвагі і новы лексікон тэрарыстаў. Свой намер скласці зброю яны матывуюць «гістарычнай адказнасцю ЕТА за дэмакратычны працэс у Краіне Баскаў»

Фейн», палітычнай вітрыны Ірландскай рэспубліканскай арміі (IRA), якая ў пачатку стагоддзя склала зброю.

Не выключваючы, што прыклад «пацыфікацыі» ЕТА патрэбнай фракцыі заходняй дыпламатыі, якая заклікае да пачатку перамоў з талібамі ў Афганістане. Там сілавая палітыка з боку міжнароднага корпусу ААН пакуль не прыносіць пажаданых вынікаў.

Заява ЕТА ад 10 студзеня — гэта хутчэй за ўсё спроба і далей чыніць ціск на Іспанію з-за мяжы. Аналітыкі звяртаюць увагу на тое, што тэкст ЕТА, насуперак правілам, быў апублікаваны таксама на англійскай мове.

Варты ўвагі і новы лексікон тэрарыстаў. Свой намер скласці зброю яны матывуюць «гістарычнай адказнасцю ЕТА за дэмакратычны працэс у Краіне Баскаў». Звычайна ў ранішніх дакументах групкі ЕТА выстаўляла сябе галоўным чынам як абаронца нацыянальных правоў.

Усе адзначаныя моманты дазваляюць казаць пра тое, што ў шэрагах ЕТА адбыўся сапраўдны пераварот. Павестку дня фармуе група Атэгі. Галоўнае пытанне, якія наступствы будзе мець новая канфігурацыя ўнутры нацыяналістычнага лагера. Перш за ўсё, ці пачыне перастаноўка за сабой рэвізію ідэяў і палітычных канонаў баскаскага нацыяналістычнага руху. Напрыклад, права баскаў шляхам рэфэрэндуму вырашыць, ці хочучы яны

быць часткай іспанскай дзяржавы. Нават апартыстычная РНВ свярдае, што без падобнага рэфэрэндуму мадэль баскскіх аўтаномій не будзе працаваць.

У выпадку Паўночнай Ірландыі IRA адмовілася ад лозунгу вяртання краю ў склад Ірландыі, абмежаваўшыся абстрактнымі фармулёўкамі. Магчыма, падобную цану за легалізацыю давадзецца заплаціць і Атэгі. Апошні пакуль заяўляе, што abertzale — так называюць у Іспаніі левых нацыяналістаў — не будучы плаціць такі высокі кошт за легалізацыю. «Ёсць рэчы, ад якіх мы ніколі не адмовімся, — барацьба за незалежнасць і сацыялізм», — сказаў ён.

Аднак у іспанскіх медыя і без таго хапае і скептычных галасоў наконт перспектывы магчымага хуткага прымірэння. Лёс ураду Сапатэра сёння залежыць ад галасоў дэпутатаў хрысціянскай Баскскай Нацыянальнай Партыі (PNV), якая наўрад ці зацкаўленая ў вяртанні на электаральнае поле партыі «Батасуна», свайго непасрэднага канкурэнта. Яшчэ адно моцнае лобі супраць мірнага рашэння канфлікту засядае ў сілавых міністэрствах. За час вайны з ЕТА на тэрыторыі Навары і Краіны Баскаў створаная свая асобная паліцэйская інфраструктура. З прыходам грамадзянскага міру яна і яе супрацоўнікі становяцца не патрэбнымі.

Таму, на жаль, казач пра «поўнае і перманентнае перамір'е» пакуль усё ж рана.

ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЭСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Краўніка Беларусі Аляксандра Лукашэнка, які ва ўладзе ўжо 16 гадоў, часта называюць апошнім дыктатарам Еўропы. Але справа Данііла Саннікава дэманструе новую тактыку ў пераследзе ўладамі апазіцыі, якая вяртае нас да сталінскай эпохі, калі дзеці так званых «ворагаў народа» накіроўваліся ў дзіцячыя дамы пасля таго, як іх бацькоў адправілі ў ГУЛАГ.

«The New York Times» (ЗША)

Сфальсіфікаваныя выбары, разбітыя галавы, апазіцыя за кратамі, пабітыя міліцыяй дэманстранты, разбураныя кантакты з Еўропай... Аляксандр Лукашэнка ў чацвёрты раз абвясціў сябе прэзідэнтам з фантастычным вынікам у 80 працэнтаў галасоў. Ён пачуваў сябе абароненым, паколькі ўмела гуляў як з Расіяй, так і з Захадам. Хаця ён пасварыўся з Масквой летам, напярэдадні выбараў яму ўдалося скласці дамову з Крэмлём. Хваля гвалту ў Мінску супраць апазіцыі толькі замацуе яго кантакт з Масквой.

Спадар Лукашэнка — парня для Захаду і які ніколі залежны ад Масквы. Захад мусіць размаўляць з Лукашэнкам у адзін голас і аднавіць забарону на візы. Трэба ўстрымацца ад таго, каб узнагароджваць Лукашэнка за вызваленне вязняў. Ён любіць атрымліваць грошы за заложнікаў. Аднак выплата выкупу толькі правакуе яго на захоп новых ахвяр.

«Economist» (Вялікабрытанія)

На прызнанне вынікаў прэзідэнцкіх выбараў за беларускае барацьба замежных інвестараў за беларускія актывы. Іх частковы продаж абумоўлены ростам аб'ёму вонкавых займаў Беларусі. Аднак расійскія і заходнеўрапейскія карпарацыі могуць быць зацкаўлены ва ўплыве на беларускую ўнутраную палітыку. Гэта ўплывае на бяспэку для беларускіх уладаў. Яны адцягваюць продаж найбольш важных актываў, спрабуючы знайсці інвестараў з дзяржаў без такога кшталту амбіцый (напрыклад, Казахстан

і Венесуэла). Таму магчыма, каб набыць новыя актывы ў Беларусі для расійскіх інвестараў часцей разглядаецца толькі ў сярэднэтэрміновы перспектыве (як у выпадку з МАЗам). Гэта наўрад ці задаволіць расійскі бок.

«Рабкор» (Расія)

Канфрантацыя зарэзлівае для абодвух бакоў. Рэпрэсіўная машына рэжыму працуе на поўную сілу, але ў той жа час распаўсюджваюцца паведамленні пра тое, якія міліцыя абыходзіцца з сотнямі арыштаваных падчас пратэстаў. І гэта ўзмацняе ў людзях незадаволенасць і гнеў. Галоўныя меры, прынятыя Лукашэнкам, дзейнічаюць супраць яго. Ён можа прымусяць сваіх апанентаў да маўчання і спыніць іх актывісцкую дзейнасць, зноў пагаруць Беларусь у «вялікае бязмоўе» і, падзяліўшы грамадства, выйграць сабе яшчэ некалькі гадоў улады. Але ў выніку такой стратэгіі Лукашэнка пазбавіцца магчымасці пакінуць пра сябе памяць як пра сапраўднага

нацыянальнага лідара (а не проста пра чалавека, які доўга пратрымаўся ва ўладзе).

Polit.ru (Пасія)

Уняздзёло афіцыйны канал беларускага тэлебачання перадаваў дакументальны фільм «Жалезам па шкле», у якім выкладаецца афіцыйная версія падзей, якія адбыліся 19 снежня. Тлумачыцца, чаму ўлады былі такімі жорсткімі да ўдзельнікаў мітынгу. Афіцыйныя прапагандысты свярдаюць, што апазіцыя шчодро фінансавалася з-за мяжы, спрабавала завезці зброю ў краіну і рыхтавала сілавы захоп улады. Праўда, мясцовыя назіральнікі ўжо звярнулі ўвагу, што ў фільме зброя дэманстранцаў асобна, апазіцыя асобна, у цэлым у фільме не прыводзіцца ніводнага пераканаўчага доказу крымінальнага намеру апанентаў Лукашэнка. Дзяверы ў Доме ўраду разбураны нейкія крымінальныя элементы, прызвішчы якіх нікому ні пра што не кажуць.

«Независимая газета» (Пасія)

▶ МІЖНАРОДНЫЯ НАВІНЫ

ФРАНЦЫЯ. ЦІ МОЖА БЭТМАН СЯБРАВАЦЬ З МУСУЛЬМАНІНАМ?

Французскія аматары коміксаў бурна спрачаюцца наконт таго, што адзін з іх любімых герояў — Бэтман — завёў сябра французца. Дакладней сказаць, не проста французца, а французца арабскага паходжання. Знаёмецца — Nightrunner (начны бягучы чалавек). Пасля таго, як у славуіх моладзевых беспарадах 2005 года ў парыжскіх прыгарадах паліцыя забіла яго сябра, 22-гадовага хлопца пайшоў у супергероі. Спачатку ён змагаўся з законам, а пасля вырашыў дапамагчы яму. З мінулага снежня ў выпусках DC Comics (выдавец коміксаў пра чалавека-жака) Nightrunner дапамагае Бэтману ў ліквідацыі крыміналу ў буйных гарадах свету. Новы крок DC Comics, з аднаго боку, парадаваў частку французцаў. Цяпер Бэтман, па сюжэту аднаго з выпускаў, будзе жыць у Парыжы. Іншыя кажуць, што гэта не што іншае, як глабалізацыя і наступ амерыканскай масавай культуры. Яшчэ больш незадаволены новым сябрам Бэтмана французскія правыя. У інтэрнэце разгарнулася сапраўдная кампанія, лозунг якой: «Несапраўдны француз не можа дапамагчы французам». Між тым, стваральнікі коміксаў кажуць, што наўмысна зрабілі сябрам Бэтмана араба, каб насаліць Сарказі, які праводзіць рэпрэсіўную палітыку супраць моладзі ў прыгарадах. Дэвід Хайн, аўтар сцэнараў коміксаў, адзначае: «У часы Сарказі галоўнай тэмай Францыі стала праблема прыгарадаў. Таму мой герой франкаараб». Застаецца дадаць, што гэта не першы правакацыйны выгрыш DC Comics. У 1971 годзе Чалавек-паук, іншы супергерой коміксаў гэтага выдавецтва, завёў сябе партнёра — сябра з арганізацыі «Чорныя пантэры» (радыкальнай арганізацыі афраамерыканцаў).

Па матэрыялах «Le Figaro» (Францыя)

ПОЛЬШЧА. ТРАНССЭКСУАЛЫ ХОЧУЦЬ У ВОЙСКА

Не паспелі ў ШВА прыняць закон, які дазваляе прадстаўнікам сэксуальных меншасцяў служыць у войску, як актывізаваліся іх калегі ў Польшчы. Прычым у авангардзе барацьбы стаяць не гомасэксуалісты або лесбіянкі, а трансэкссуалы. Іх арганізацыя «Fundacja Trans-Fuzja» звярнулася ў Міністэрства абароны з просьбай унесці папраўкі ў заканадаўства аб вайскавай службе, якія б дазволілі польскім трансэкссуалам таксама абараняць радзіму. У сваім звароце аўтары нагадваюць, што катэгорыя Е, куды ўключаюцца хлопцы-прызыўнікі з нетрадыцыйнай сексуальнай арыентацыяй, з'явілася яшчэ пры камунізме, і час яе перагледзець. Таксама ў тэксце пашпартнага афармлення, што некалькі сяброў «Fundacja Trans-Fuzja» хоць зараз гатовыя пайсці ў войска. Міністэрства абароны заявіла, што разгледзіць ліст трансэкссуалаў. У апошні час польскія вайскоўцы, дарэчы, вельмі шчыльна супрацоўнічаюць з амерыканскімі.

Па матэрыялах «Lewica» (Польшча)

РАСІЯ. ЗА ІЛЮМЖЫНАВЫМ ПРЫЛЯТАЛІ ІНШАПЛАНЕЦЯНЕ

Усе памятаюць, як у мінулым годзе Кірсан Ілюмжынаў, на той час яшчэ кіраўнік Калмыкіі, нечакана прызнаўся, што аднойчы быў скрадзены прадстаўнікам нейкай касмічнай цывілізацыі. Гісторыя выклікала вялікае рэха ў грамадстве. Былі і такія, якія запісалі калмыцкага губернатара ў ідыёты. Аднак цяпер яны вымушаны перагледзець свой тэзіс. Справа ў тым, што апошнія месяцы ў неба над Калмыкіяй назіраюцца папросту дзіўныя рэчы. Так, 22 снежня ў адным з раёнаў Элісты людзі бачылі два дыскі. Яны зыхіцелі і круціліся. Мясцовому тэлебачанню нават удалося знаць феномен на стужку. Прычым за 10 дзён да гэтага некаторыя казалі, што таксама бачылі дыскі, аднак тады ім ніхто не паверыў. Пакуль вучоныя не ведаюць, як растлумачыць з'яўленне дзіўных прадметаў. Іх паспяхнасць дала штуршок росту колькасці прыльотнікаў тэорыі мноства свету. Таксама павысіўся і аўтарытэт Ілюмжынава. Па Калмыкіі ходзіць чуткі, што караблі іншапланецянаў прылятаюць менавіта за экс-кіраўніком рэгіёну. Недарма 22 снежня шмат хто з мінакоў крычаў у бок дыскаў: дарма вы сёння прыляцелі. Кірсан зараз у Маскве (Ілюмжынаў сапраўды быў у гэты час у сталіцы). Сам Ілюмжынаў спакойна ўспрыняў інфармацыю пра дзіўныя падзеі ў небе. Па яго словах, з'яўлення лятаючых дыскаў трэба было чакаць — пра гэта яму казалі асабіста іншапланецяне.

Па матэрыялах расійскай прэсы

▶ ДЭВАЛЬВАЦЫЯ

ПРАБЛЕМЫ НАФТАВАГА БРАТА

Алег НОВІКАЎ

У Венесуэле прайшла дэвальвацыя нацыянальнай валюты — балівара. Апазіцыя сцвярджае, што дэвальвацыя стала знакавай падзеяй у гісторыі рэжыму.

Пачнём, аднак, з іншай сумнай навіны. 4 студзеня 2010 года пайшоў з жыцця былы прэзідэнт Венесуэлы Карлас Андрэс Перэс. Яго смерць дала шматлікім аналітыкам нагоду параўнаць палітычны лёс нябожчыка і цяперашняга прэзідэнта краіны.

Карлас Андрэс Перэс (або, як яго, называлі САР) двойчы займаў прэзідэнцкую пасаду: у 1974–1979 і ў 1989–1993 гадах. Аднак якімі рознымі былі першая і другая каденцыі.

У 1970-я гады, пакуль на біржах трымаліся высокія цэны на нафту, краіна перажывала сапраўдны эканамічны бум. Венесуэла літаральна купалася ў грошах. Мясцовая эліта ўзяла ў звычку штотыдзень лятаць на шопінг у Маймі. Стартвалі сацыяльныя праграмы (Перэс быў сацыял-дэмакратам). Апафеозам залатога веку стала будаўніцтва ў Каракасе метрапалітэну.

У сваю чаргу, Карлас Перэс, які быў адным з аўтараў Арганізацыі дзяржаў — імпартэраў нафты (АПЕК), ператварыўся ў аднаго з вядучых палітыкаў Заходняга паўшар'я. Ён дазволіў сабе гуляць у антыамерыканскай гульні: сябраваў з Кастра, дапамагаў нікарагуанскім сандыністам і падтрымліваў панамцаў у намаганні ўзяць пад кантроль зону Панамскага канала — на той час яна была пад адміністрацыяй ШВА.

Кантрастам на фоне першай выглядала другая прэзідэнцкая каденцыя Перэса. Нізкія сусветныя каціроўкі на нафту прымусілі яго ўвесці план бюджэтнай эканоміі і ўзяць кошта на транспарт, у тым ліку на метро — яго любімы праект. Гэты выклікала вулічныя пратэсты (г. зв. Saucaso), у выніку якіх было забіта некалькі соцень чалавек. Пасля пачаліся змовы вайскоўцаў. У адной з іх, дарэчы, прыняў удзел малады палкоўнік Уга Чавес. У выніку імпрэвістаў Перэс страціў пасаду прэзідэнта і нават быў арыштаваны за крадзеж з дзяржаўных фондаў. Памер былы гарант канстытуцыі ў эміграцыі ў Фларыдзе.

Па словах каментатараў, цяперашні Чавес усё больш пачынае нагадваць позняга Перэса. Найбольшым, аднак, ударам па папулярнасці ўрада Чавеса стала дэвальвацыя нацыянальнай валюты 30 снежня. У выніку рэформы, пра якую народ, разумема, не ведаў, курс балівара да долара з 2,15 вырас да 2,6 ці 4,3 (у залежнасці ад віду транзакцыі). Курс 2,6 усталяваны для жыццёва важных галін, такіх, як ахова здароўя,

харчовая прамысловасць, навука і тэхніка, прамысловое і сельскагаспадарчае машынабудаванне, а таксама для закупаў дзяржаўнага сектара і грашовых пераводаў для студэнтаў і пенсіянераў, што знаходзіцца за мяжой. Быў усталяваны таксама новы абменны курс, названы «нафтавы долар», — 4,3 балівара за долар, што ў два разы вышэй, чым ранейшы афіцыйны курс. Гэты курс будзе ўжывацца ў аўтамабільнай прамысловасці, гандлі, тэлекамуніках, хімічнай, тэкстыльнай і металургічнай прамысловасці, інфарматыцы, вытворчасці пластмас, электрабытавой тэхнікі, а таксама ў некаторых іншых галінах.

Эксперты ўжо падлічылі, што нацыянальная валюта гэтай лацінаамерыканскай краіны абесцэннілася на 17% і 50% адпаведна ў залежнасці ад відаў згаданых транзакцый.

Яшчэ ў маі мінулага года ўрад забараніў насельніцтву набываць долары ў валютчыкаў. Каб набыць «зялёныя», грамадзянін павінен быў ісці ў дзяржаўны банк, дзе валюта прадавалася па афіцыйным курсе. Прычым сума пакупкі была абмежаванай, а каб яе здзейсніць, трэба было мець спецыяльную даведку з адпаведнай дзяржаўнай установы.

Натуральна, гэта выклікала рост чорнага валютнага рынку. Наўрад ці дэвальвацыя кардынальна выправіць сітуацыю. Аўтарытэтнае агенства «Bloomberg» са спасылкай на групу «Goldman Sachs Group Inc» піша, што снежанскай дэвальвацыі занадта мала, каб скараціць бюджэтны дэфіцыт. На думку эканамістаў, балівар застаецца занадта пераацэненым: напярэдадні «мяняль» прадаваў долар за 5 балівараў. Спецыялісты чакаюць, што бліжэйшым часам краіна папросіць новыя пазыкі ў шэрагу амерыканскіх банкаў.

Зразумела, адразу ж быў зафіксаваны рост коштаў на тавары і дэфіцыт валюты. Чавес ужо прыгрозіў спекулянтам суровым пакараннем. Увогуле, за мінулы год тэмпы інфляцыі ў краіне былі вельмі адчувальнымі. Кошты на асноўныя прадукты харчавання выраслі амаль на 30 працэнтаў. Наваг Цэнтральны банк прызнае, што Венесуэла — самая вялікая

ахвяра крызісу сярод вялікіх нацый Лацінскай Амерыкі.

На думку апазіцыі, апошнія падзеі з'яўляюцца знакавым у гісторыі рэжыму, які аказаўся не здольны пабудоваць эфектыўную эканамічную мадэль. Стан эканомікі адразу адбіўся на палітычных настроях. Толькі за адзін апошні месяц 2010 года ў краіне мелі месца некалькі гучных акцый сацыяльнага пратэсту. У дадатак на вуліцы выйшлі студэнты і выкладчыкі.

Пакуль ніякіх рэцэптаў для выратавання сітуацыі ва ўраду няма. 95 працэнтаў экспарту краіны складае нафта. Ёсць вялікія складанасці з прыцягненнем замежных інвестыцый. Пасля цэлай кампаніі па нацыяналізацыі прыватных прадпрыемстваў і ўвядзення згаданага вышэй цвёрдага кантролю за абменам валюты ў замежнага бізнэсу няма магчымасці рэагавання прыбыткаў. У выніку замежныя кампаніі не працягваюць жадання інвеставаць. Сітуацыю выратаваюць толькі дамовы з Расіяй і Кітаем, аднак Пекін і Масква гатовы ўкладваць грошы не ў індустрыю, а ў здабычу карысных выкапняў.

Сам лідар Баліварскай рэвалюцыі, між тым, мае намер і далей будаваць сацыялізм. Эканамічныя катаклізмы ён спісвае на наступствы прыроднай катастрофы — серыю трагічных навалінняў, ахвярамі якой стаў аграрны сектар шэрагу правінцый і 130 тысяч чалавек, што сёння пазбаўлены даху над галавой. Менавіта для барацьбы з наступствамі той прыроднай стихіі Чавес запрасіў ад парламента на 18 месяцаў дадатковыя паўнамоцтвы. Ён атрымаў іх два тыдні таму.

Апазіцыя сцвярджае, што дадатковыя паўнамоцтвы патрэбныя Чавесу для падрыхтоўкі прызначаных на наступны год прэзідэнцкіх выбараў. Цяпер ужо, пасля дэфолту, складана прагназаваць іх вынік. Агульную ўвагу выклікалі нядаўнія словы аднаго з прывядзеных генералаў пра тое, што «армія можа не прызнаць выбары, па выніках якіх Чавес прайграе». Міжнародная арганізацыя Саюз Амерыканскіх Дзяржаў адразу выступіла з крытыкай гэтай заявы. У сваю чаргу, Чавес даў таму вайскоўцу новы больш высокі чын.

▶ ЦІКАВА

ВЕНГЕРСКИ ФЕНОМЕН

Уступленне Венгрыі на пасаду старшыні Еўрапейскага Саюза праходзіла са скандалам. 3-за прынятага напярэдадні супярэчлівага закона пра СМІ Еўропарламент нават заклікаў увесці візавыя санкцыі супраць Будапешту. Нягледзячы на тое, што супярэчлівы закон у выніку адмянілі, СМІ шмат гаворыць пра венгерскі феномен і эдакданс дэмакратыі ва Усходняй Еўропе. Сваімі думкамі на гэты конт з журналістам «НЧ» Алегам Новікавым падзяліўся будапешцкі палітолаг Міклаш Базач.

— 3-за моўных цяжкасцяў Венгрыя па-сцяснасці з'яўляецца для нас белай плямай у Еўропе. Не хачае элементарнай інфармацыі пра мясцовыя палітычныя і культурныя працэсы. Пачнём з палітычнай сітуацыі.

— 3 красавіка 2010 года ў Венгрыі пры ўладзе знаходзіцца правая кансерватыўная партыя Fidesz. Яна кантралюе дзве трэці месцаў у парламенце і, адпаведна, цалкам вызначае склад ураду. Палітычны курс, які праводзіць урад Орбана, можна характарызаваць як нацыянальна-папулісцкі. Адрозны пасля перамогі Віктар Орбан абвясціў пра ўсталяванне новага дзяржаўнага ладу — Нацыянальнага супрацоўніцтва. На адной з першых сесій новага парламенту была асуджана Трыанонская дамова 1920 года, па якой Венгрыя згубіла большую частку сваіх зямель. Адначасова ўсе этнічныя венгры — жыхары суседніх краін — аўтаматычна атрымалі венгерскае грамадзянства. Затое, на радасць простым людзям, былі нацыяналізаваныя прыватныя пенсійныя фонды і павышаны падаткі на замежных бізнесменаў.

— Што значыць культурная палітыка ў эпоху нацыянальна-нага супрацоўніцтва?

— У галіне культуры асабліва ўвага адводзіцца гістарычнай тэматыцы, прапагандае духоўнасці і адзінству нацыі. У фаворы традыцыйная кансерватыўная культура. Так, напрыклад, авангардныя тэатры згубілі дзяржаўныя датацыі. Затое шмат грошаў ідзе ў падтрымку музеяў, экспазіцыі якіх прысвечаныя гісторыі, напрыклад, паўстанню 1956-га. Адначасова ўзята пад больш пільны контроль акадэмічныя жыццё. Увогуле, правы адміністрацыі ў культурных і адукацыйных установах паўсюль пакашаныя.

— Ці закон пра СМІ кладзецца ў логіку звалючых рэжымў? — Безумоўна. Быў зменены выбарчы закон, каб малым пар-

тыям было цяжэй трапляць у парламент. Унесены змены ў судовую сістэму, якая дазволіла сябрам уладнай партыі захапіць пракуратуру і суды на месцах. Адылася рэформа службы бяспекі. Цяпер яна называецца Цэнтр па барацьбе з тэрарызмам, і яе ўзначальвае былы ахоўнік Орбана. Супраць былых кіраўнікоў з ліберальнай і сацыялістычнай партыяў распачатыя крымінальныя справы за карупцыю. Адпаведна карэктывам у закон аб сацыяльнай абароне, права на льготы маюць толькі тыя, хто жыве па «прынятых стандартах». Такім чынам, пазбаўленымі дапамогі аказаліся этнічныя меншасці і бяздомныя. Сталі больш жорсткімі законы супраць малых злучэнстваў.

— У чым сутнасць прапанаванага закона пра СМІ?

— Закон дазваляе ўраду фактычна праводзіць цензуру зместу публікацый за кошт сістэмы штрафаў. Парушальніку новага заканадаўства чакаюць цяжкія фінансавыя санкцыі, аж да 90 тысяч еўра. Іншымі словамі, выданні ўвесь час знаходзяцца пад пагрозай фінансавога краху. Адначасова ўлада атрымлівае права навязваць медыям сваю палітыку. Закон патрабуе ад СМІ таксама пад пагрозай штрафаў «асвятляць праблемы нацыянальнага значэння». Абмежаваныя правы журналісцкіх прафсаюзаў. Гэта вельмі важная тэма для супрацоўнікаў грамадскіх СМІ, дзе зараз ідзе ратацыя: блізка да ўлады людзі выкідаюць з працы журналістаў апазіцыйных поглядаў. Журналісты таксама павінны будучы выдаваць крыніцы інфармацыі.

— Ці былі нейкія пратэсты супраць закону?

— Так, аднак увогуле грамадскасць не шкадуе пра тое, што сыходзяць часы дэмакратыі. Адылася дзіўная рэч. Адна з галоўных прычынаў прыняцця новага закона — барацьба за змянінне паліўнірасці яшчэ больш правай і нацыяналістычнай партыі Jobbik. На практыцы гэта азначае захоп іх электарату праз рэалізацыю праграмных пастулатаў Jobbik. Таму ўсе дыскусіі наконат новага закона сталі сведчаннем гратэскай сітуацыі, калі крайнія правыя абаранялі свабоду слова. Акрамя таго, у іх былі свае прычыны для крытыкі праекту. Сваю прапаганду Jobbik вядзе праз інтэрнэт. Гэта галоўны канал агітацыі. Як правіла, лідары партыі маюць свае старонкі, размешчаныя на амерыканскіх сэрверах. На іх часта можна пачытаць не толькі нацыяналістычныя, а ўвогуле нацысцкія тэксты.

— Адкуль у венграў аўтарытарнае мысленне?

— Карані трэба шукаць у гісторыі папярэдняга стагоддзя. Так склалася, што грамадства было вельмі пасіўным. Венгры амаль усе стагоддзі жылі ў атмасферы страху перад уладай. Так было ў міжваенныя часы, калі ў нас

была дыктатура Хорці. З 1947-га пачалося кіраванне сталіністаў. Пасля паўстання 1956-га года зноў прыйшла дыктатура, хаця і больш мяккая. Аднак ад ментальнасці, якая паўстала праз пакаленні, цяжка пазбавіцца. Акрамя таго, рэжым Янаша Кадара прывучыў грамадства да думкі, што ўсе нашы праблемы будзе вырашаць дзяржава, а абыяцелі павінны маўчаць. Іншымі словамі, Венгрыя — гэта краіна Усходняй Еўропы, на перыферыі капіталізму, дзе сапраўды ёсць грамадскі запат на тып палітыкаў моцнай рукі. Нарэшце, так склалася, што частка супольнасці вырасла на тэме настальгіі па Вялікай Венгрыі, якой не стала ў 1920-м і ўжо ніколі не будзе. Орбан за кошт нацыяналістычнай рыторыкі прапануе нейкую кампенсцыю, своеасаблівую ўнутраную гармонію. Нарэшце, узгадаем фактар крызісу — у такіх неспаккойныя часы заўсёды хочацца якой-небудзь стабільнасці.

— Цяжка зразумець учынкi Орбана, які сам быў дысідэнтам, праціўнікам камуністычнай сістэмы.

— Орбан сапраўды браў удзел у антыкамуністычных маніфестацыях. Аднак зараз ён іншы палітык. Увогуле, у нас шмат палітыкаў маюць дзве постаці. Адна — для Еўропы. Іншая — для Венгрыі. Акрамя таго, у пром'ера свае адносіны з прасай, якая галоўным чынам прадстаўляе ліберальную апазіцыю. За час сваёй палітычнай кар'еры Орбан двойчы прайграваў выбары і заўсёды казаў, што ва ўсім вінаватыя газетчыкі. Нарэшце, барацьба з прасай цалкам пасуе кансерватыўнай традыцыі, якую ён прадстаўляе. Пасля паразы ў першай сусветнай вайне і падзелу Венгерскага каралеўства паміж краінамі Антанты, урад адмірала Хорці зрабіў адказным за катастрофу ліберальных журналістаў. Былі ўведзеныя абмежаванні для прэсы.

— Якімі вы бачыце перспектывы развіцця сітуацыі ў краіне?

— Пакуль пазіцыям Fidesz нічога не пагражае. Гэта паказалі восеньскія мясцовыя выбары, на якіх партыя Орбана ўпершыню перамагла ў сталіцы. Галоўная прычына — татальная кампраметацыя папярэдняга пакалення палітыкаў. Карупцыя за час іх кіравання стала амаль сінонімам палітыкі. Шмат былых бургамістраў або дэпутатаў зараз сядзяць у турмах. Людзі хацелі хоць нейкай альтэрнатывы. Па сутнасці, ніякай нармальнай выбарчай кампаніі Fidesz у 2010 годзе не праводзіў. Партыя папросту стала сімвалам альтэрнатывы ўраду сацыялістаў. Выбаршчыкі галасавалі супраць апошніх васьмі гадоў іх улады, сінонімамі якой былі прыгожыя, а цяпер скампраметаваныя словы пра дэмакратыю і правы чалавека. Магчыма, патрэбны час, каб іны зноў набылі першалапатковы сэнс.

▶ ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

СІЛЬВІЯ БЕРНАДОТ

Нечакана высветлілася, што бацька каралевы Швецыі быў заўзятым нацыстам. Вальтэр Зомерлат, тата Сільвіі, не проста трапіў пад каток гісторыі, калі ўсе немцы так ці інакш былі вымушаны ўдзельнічаць у арганізацыйных структурах нацыянал-сацыялістаў. У 1943 годзе Вальтэр — нямецкі эмігрант у Бразіліі — прыйшоў у пасольства Германіі, каб запісацца ў партыю нацыстаў. Нядзіўна, што хутка яму перадалі завод у Гамбургу, які быў канфіскаваны ў юрэйскіх уласнікаў. Падчас вайны завод працаваў на Мінабароны. Навіна пра нацысцкае мінулае таты каралевы выклікала гучны скандал. Тым больш, што каралю Карла, калі ён быў прынцам, называлі ў народзе «прынец-нацы» з-за таго, што яго бацька Густаў нейкі час таксама лічыўся прыхільнікам нацыстаў. Сама каралева доўгі час казалася, што яе бацька ніколі не быў фанатычным прыхільнікам Гітлера. Аднак на мінулым тыдні на адным са шведскіх каналаў быў паказаны ліст Сільвіі, у якім яна прызнаецца, што яе бацька ўваходзіў у досыць вузкае кола лідараў гітлераўскай Германіі. Напрыклад, ведаў Адольфа Эйхмана — аднаго з арганізатараў Халакосту. Пакуль шведскі каралеўскі дом не пракаментавалі гэту інфармацыю.

ТУРСУНБЕК АКУН

Кіргізскі амбасадар (адказны за правы чалавека) нейкі час таму стварыў камісію па вывучэнню прычын беспарадкаў, якія адбыліся ў горадзе Ош у красавіку мінулага года. Тады, нагадаем, на гораду пракацілася хваля этнічных прамоў — кіргізы атакавалі мясцовых узбекцаў. Шмат хто лічыў, што за ўсім стаіць былы прэзідэнт Курманбек Бакіев, які хацеў дэстабілізаваць сітуацыю ў краіне з мэтай вяртання да ўлады. І вось камісія амбасадарна зрабіла высновы, якія выклікалі сапраўдны шок. Як лічаць аўтары рапарту, беспарадкі ў Ошы арганізавалі мясцовыя ўзбекі. Мэта ўдзельнікаў змовы — стварэнне асобнай узбекскай аўтаноміі ў складзе Кіргізіі. Прычым гэта была толькі першая фаза глабальнага плану. За змовай стаялі людзі, якія не любяць цяпершняга ўзбекскага прэзідэнта Карымава, і аўтаномія ўзбекцаў у Ошы павінна была стаць плацдармам для наступу групойкі на Ташкент. Эксперты крытычна ўспрынялі высновы камісіі. На іх думку, хаця лозунгі надання ўзбекам асобнага прававога статусу і былі агучаныя падчас беспарадкаў, самі яны мелі хутэй стыхійны характар. Прынамсі прэзідэнт Кіргізіі Роза Атумбаева лічыць, што за міжэтнічнымі сутычкамі стаяў клан Бакіева.

ГЕЗІНЭ ЛЕЧ

Гезінэ — адзін з лідэраў партыі Левых. Партыя, нагадаем, з'яўляецца сябрам альянсу былой фракцыі сацыял-дэмакратаў і былой партыі камуністаў ГДР. Прычым падчас аб'яднання былых камуністы ахвотна казалі, што камунізм — гэта злычынная мадэль. І вось пасля ўсяго гэтага на мінулым тыдні Гезінэ публічна кажа: «Мы можам знайсці шлях у камунізм». За тры словы ухваліліся правыя. Урадавая партыя хрысціянскіх дэмакратаў патрабавала ад Міністэрства аховы канстытуцыі ўзяць Левых пад асаблівы кантроль. Словы Гезінэ выклікалі вяртання рэзананс у Германіі. Шмат хто пабачыў у іх няздольнасць былых камуністаў ГДР парваць з мінулым (тым больш, што фрау Летч абвінавачваюць у кантактах са Штзізі (разведка ГДР). Так, сацыял-дэмакраты заявілі, што не будуць уваходзіць з Левымі ў адзіны кабінет на федэральным узроўні. Іншыя кажуць, што Гезінэ зрабіла сапраўдны подзвіг — асмелілася казаць пра тое, што капіталізму існуе сацыяльная альтэрнатыва. Між тым, сама Гезінэ ў адным з інтэр'ю прызналася, што Левыя — «леваа сацыялістычныя, а не камуністычныя партыя». Цікавая пазіцыя прагрэсіўнай грамадскасці ў гэтым канфікцыі: шматлікія праваабарончыя арганізацыі патрабуюць ад Левых у доказ таго, што яны не сталіністы, перастаць падтрымліваць рэжымы на Кубе, у Венесуэле і Беларусі.

▶ ПАДЗЕЯ

КАЛЯНДАРНЫ ГОД

ТВОРЧЫЯ ЖАНЧЫНЫ БЕЛАРУСІ ПРАД'ЯВІЛІ
ФОТАПРОПУСК У БЕЛАРУСКУЮ ЛІТАРАТУРУ

Марыя МАРТЫСЕВІЧ

Не так даўно Сяргей Балахонаў змясціў у сваім блогу аналіз фотаздымкаў пісьменнікаў з усяго свету. Ён даводзіў, што, пазіруючы перад камерай, літаратары прымаюць адны і тыя ж заштампованыя паставы — «за працоўным сталом», «у задуменні», «з цыгарэтаў...» Напрыканцы 2010 года прынамсі ў беларускай літаратуры поз паболела — выйшаў з друку «Сучасны беларускі календар». Праект выпушчаны рэкламнай агенцыяй «Іксіліт» лімітаваным накладам і змяшчае выявы 12 прыўкрасных дам, дзейнасць якіх так ці іначай звязаная з пісьменствам.

Месяцы праекту ўвасобілі стваральніцы масавай рускамоўнай літаратуры Тамара Лісіцкая, Дзяна Балыка, Яўгенія Пастэрнак, Ганна Альхоўская, Наталія Батракова, Вольга Тарасевіч, Алена Ермаловіч, беларускамоўныя паэты Вольга Гапеева, Віка Трэнас і Валярына Кустава, а таксама бард Вольга Акуліч і фронт-мэн фрык-кабара «Серебряная свадьба» Святлана Бень.

Гэты календар — далёка не першая спроба ўцялесніць сучасную культуру Беларусі.

Даведка

У мінулыя гады пабачылі свет «вечныя» календары «Шчыры рок-н-рол» (творчае аб'яднанне «Осмо»), які змясціў пад адной вокладкай творы беларускіх рок-зорак — без макіяжу і фоташопу, і «Канец словаў», дзе фатограф Андрэй Шчукін распраснуў для часопіса «ARTISAN» шэраг мужчын-літаратараў. У канцы 2010 года быў выпушчаны працяг апошняга з календароў — «Канец словаў: хатняя калекцыя» (чорна-белыя ню-паштоўкі пісьменнікаў у выкананні фотамастака Ігара Саўчанкі). Апроч таго, у сакавіку 2010 года ў галерэі Палаца Рэспублікі адбылася мультымедыя выстава «Горад жанчын», дзе было эканавана больш за 30 чорна-белых партрэтаў беларускіх жанчын рознага веку і розных творчых прафесій. Не варта забывацца і на відэапраект Віталія Рыжкова «Чорна-белыя вершы» — відэаролік сучаснай паэзіі, якія штодзінна змяшчаюцца на сайце www.budzma.org. Або, напрыклад, спорт: баскетбалісткі жаночай зборнай Беларусі пазіравалі аголенымі для фірмовага календара Фабрыкі «Спартак» на год 2010.

Можна канстатаваць своеасаблівы фота-відэа-бум у сферах, якім раней такога кішталту вы-

Нават у гламурным «Сучасным беларускім календары» Святлана Бень удалося захаваць свой знакіты рэтра-шарм. Паміж імі для яе дні чэрвеня — месяцы, які яна прадстаўляе, хочацца пералічыць цалкам: «4 чэрвеня 1783 года: першая дэманстрацыя паветранага шару братоў Мангал'ф'е», «20 чэрвеня 1840 г. Самюэль Морэ запатэнтаваў тэлеграф», «8 чэрвеня: Сусветны дзень акіянаў». Паводле <http://excellent.by>

хады ў масы былі неўласцівыя. Чым так вылучаецца на фоне падобных праектаў календар выдавецтва «Іксіліт», што пра яго гавораць найболей?

Эстэтыка цкавання

Найперш, «Сучасны... календар» — першы іміджавы праект беларускай культуры, які ўдала скарыстаў прыныцы віруснага маркетынгу. Да яго выхаду выдаўцам не было апублікавана ніводнага прэс-рэлізу. У гэтым проста не было патрэбы — інфармацыя пра меркаваны праект была даведзеная да масаў больш эфектыўным чынам. Здымкі пачаліся яшчэ ў верасні 2010 года, і амаль усе мадэлі апублікавалі ў інтэрнэт-дзённіках і сацыяльных сетках чарнавікі фотасесій. Асаблівую ўвагу прыцягнуў блог Тамары Лісіцкай, дзе жанчына змясціла здымкі сябе аголенай. Інтэрнэц месцы былі прыкрытыя плюшавымі мядзведзікамі. Падкрэслівалася, што кожная ўдзельніца праекту выбірае сабе антураж на свой густ. Журналісты не маглі за гэта не ўхапіцца. Прэса палічыла праект скандальным, а календар — эратычным.

Можна сцвярджаць, што пісьменніц, якія ўдзельнічалі ў календары, папрасілі падняць як мага больш шуму. І тыя ахвотна пагадзіліся. Карыстаючыся дадзеным Богам літаратурным талентам, многія з іх змясцілі ў сваіх блогах абрэзы на адрас Кісліцкай. Адна з літаратараў нават стварыла сабе дзённік у інтэрнэце спецыяльна для гэтай мэты.

Апошнія слова ў абарону календарнага гонару ад беларускай літаратурнай крытыкі сказала Дзяна Балыка. Яна спарадзіла эстэтыку порнафільмаў, запісаўшы відэазварот да беларускай нацыі. Літаратарка гаварыла пра свабоду творчасці, лежачы аголенай у поўнай пены ванне. Пасля гэтага слова «эратычны» са згадак пра жаночы календар некалькі разоў знікла...

Можна, канешне, меркаваць, што такі сумнеўны розгалас — не свядомая стратэгія, а памылка рэкламчыкаў, але кансультант па піяр Андрэй Эзерын мяркуе, што такі вэрхал не мог быць выпадковым. Бо з гледзішча маркетынгу, «вірус» — гэта ўсё тое, што імгненна распаўсюджваецца ў інтэрнэце. Відэа, фота, тэкст — няважна. Значэнне мае толькі вынік. Мяркуючы па тым, што пра фрывольна апранутых пісьменніц спрачаліся з куды большай жорсткасцю, чым пра цалкам аголеных баскетбалістак, чорны піяр атрымаўся.

Этыка білінгвізму

Другой нагодай жарсна абмяркоўваць календарыстаў стаў незразумелы выбар мадэляў. Апроч таго, праект зрабіў новы, нечаканы разраз узаемаадносін руска-і беларускамоўнай культуры Беларусі.

Сучасную літаратуру агулам можна падзяліць на масавую і нямасавую. Тым, хто сочыць за аичным літаратурным працэсам, вядома, што масавая літаратура па-беларуску — у сталды зародку, і яе прадстаўляе вельмі вузкае кола аўтараў. Буе некамерцыйная, у тэрмінах кіно — «аўтарская», «фестывальная», «артхаўзна» беларуская літаратура. Рускамоўных літаратараў такога плану ў Беларусі, наадварот, меншасць. Затое багата камерцыйных аўтараў, якія ствараюць масавыя чытывы для расійскага рынку.

У самых першых навінах, да тыхных праектаў, гаварылася, што месяцы ўвасобіць самыя цікавыя сучасныя беларускія пісьменніцы. Але калі праект быў гатовы, выявілася, што большасць удзельніц — рускамоўныя і... неікавыя. Канфуз: выявілася, Алена Ермаловіч піша... рэфэраты на замову!!! Найбольш рэзка на гэта зрэагаваў культуролог Максім Жбанкоў: «Запрашаць беларускамоўных пісьменніц на пустыя месцы толькі таму, што не хапіла тых, хто піша па-руску? І сумна, і смешна».

Асабліва цынічна ў гэтым святле выглядае тое, што стваральнікі прывяцілі «Календар» году роднай мовы.

Яны яўна чыталі творы сваіх мадэляў, бо ў календары прыкладу жаночай творчасці не надрукавалі. Інакш стаў бы відавочным кантраст паміж удзельніцамі. Затое дзяўчаты — кожная на «сваім» месяцы падпісалі знакавыя для сябе дні. Розніцу відаць нават тут. Вольга Гапеева: «19 жніўня. У 1936 годзе расстрэлялі Ф. Гарсію Лорку». Яўгенія Пастэрнак: «30 октября. День автомобилизма. Мужчина, помни! Женщина такой же водитель, как и ты! Только красивый».

Сяброўства паміж двума лагерамі не атрымалася, відаць, яшчэ і таму, што Гапеева, Трэнас і Кустава Кісліцкай не цкавалі.

Такім чынам, з самага пачатку «Сучасны беларускі календар» быў расцэнены беларускай крытыкай як імкненне масавай літаратуры да іміджу элітарнай, а рускамоўнай — да статусу беларускай. Аказваецца, лічыцца беларускім літаратарам — гэта прэстыжна. Хача масавым пісьменніцам варта было б ведаць, што ад гэтага пра «беллі» масы бягуць, як ад чумы.

І яшчэ адну віну інкрымінавалі рускамоўным паненкам з календара апаненты ў інтэрнэце. Дзень урачыстай прэс-канферэнцыі з нагоды выхаду тыя прызначылі на 23 снежня — калі Мінск быў фактычна ахоплены жалобай з нагоды папярэдніх падзей, а месцазнаходжанне іх калегі Валярыны Куставой не было вядомым. Як выявілася, у такіх дні чытачы чакаюць ад творчых людзей калі не адкрытай рэакцыі, то хача б маўклівай салідарнасці з пацярпелымі. Неразуменне грамадзянскай місіі літаратуры выявілася яшчэ адной прыкметай малітвы.

Ідэалогія фоташопу

І, нарэшце, апошнім важным прадметам спрэчак стаў візуальны шэраг праекта. Як выславіўся наведнік кнігарні «Ў», гартаючы «Календар»: «Не бывае непрыгожых жанчын — бывае мала грывы».

Жанчыны на старонках календара не маюць узросту. І 20-ці, і 40-гадовым сёстрам-месяцам — усярэднены трыцятнік. У агенцыі «Іксіліт» хваляцца тым, што дазволілі літаратаркам абраць свае вобразы самім. У выніку — хто на што вучыўся — дамы прынеслі ўласныя апрананні, і біжутэрыю, і ў 75% з іх яны апянуліся аднатоннымі: атлас, бліскі, стразы, перліны... Макіяж накладзены цудоўна, сукенкі сідзяць выдатна... А сэнс?

Максім Жбанкоў сцвярджае, што ў справе візуалізацыі беларускай літаратуры «Сучасны беларускі календар» — «крок назад»: «Ён грае банальнымі кодамі і ўзнаўляе прадказальныя вобразы. Польчаты, пакажы плечыка! Зацёртая да дзірака замануца для натуру, які звычайна прымае любое стварэнне ў спадніцы (або без) як аб'ект эратычнага спажывання».

Мастацтвазнаўца Ганна Родзіна лічыць «атласных паненак» пошлымі: «І апантанна стэрэатыпам, што творчы чалавек не можа асацыявацца з безгустоўнасцю, што на публіцы ён больш, чым «дзёцкі-бускі-роды-дабрабыт». Я думала, мяне пазнаёміць з сучасным, а мяне пазнаёмілі з філіяльным жаночага інтэрнэт-форуму».

Адзінае супярэчнае: календар радуе выдатнай паліграфіяй друкарні «Поліпрынт». З упэўненасцю можна сказаць: на ТАКОЙ напэры літаратарак у Беларусі яшчэ не друкавалі.

ДАКУМЕНТАЛІСТЫКА

УЦЁКІ АД ІДЭАЛОГІІ

Алесь ЛАПО

Беларускае дакументальнае кіно нечакана выбухнула некалькімі ўдалымі карцінамі Віктара Асюка і Галіны Адамовіч — фільмы атрымалі перамогі на дзясятку прэстыжных кінафестывалях. Аднак за апошнія некалькі гадоў беларускае кіно вярнулася ў звыклы для сябе стан знешняй ізаляцыі. Прагляд лепшых беларускіх стужак мінулага кінагода падабраў надзею на выхад з крызіснага стану за недзяржаўны кошт.

Кіно наўпрост

Пачнём з дэбюту года — стужкі «Днюка» Андрэя Куціла і Аляксандра Налівайкі. Вясковая гісторыя з жыцця палескай глыбіні: тут як спрадвеку гоняць на золку кароў на пашу, цяпер — па заасфальтаваных дарогах; карыстаюцца гаворкай далёкіх продкаў, што выклікае патрэбу нават у беларускіх цітрах; старыя наракаюць на нерадзівасць моладзі і даглядаюць сваіх стогадовых матуль; вечарамі бабулі працуюць за калаўротам і кроснамі, а мужыкі тут ніколі не бываюць цявразомі. У цэнтры стужкі — супрацьпастаўленне гаспадарлівай спрытнай бабулі і яе мужа, які баіцца, што як кіне піць, то і памрэ адразу. Старыя ўжо паўстагоддзя як разам, і ўвесь гэты час між імі — марная вайна з гаралкай.

Фільм увабраў у сабе разважлівасць і мастацкасць стужак Віктара Асюка, лёгкі і іранічны стыль Галіны Адамовіч. Навідавоку, хоць і запознае, фармаванне школы беларускага дакументальнага кіно з характэрнымі асаблівасцямі: мінімалізацыя кінематаграфічных сродкаў, увага да беларускай аўтэнтычнай культуры і праблем сучаснасці, метафарычнасць і вобразнасць. У такіх фільмах не сустранеш закадравага аўтарскага тэксту і наватарскага мантажу — усё гарманічнае і сапраўднае, як у жыцці. Гэта кіно наўпрост, максімальна набліжанае да рэальнасці.

Менавіта такое кіно: аддаленае ад тэлефранату, са сваім нацыянальным падтэкстам, — можа быць цікава звонку. «Днюка» стала першай беларускай стужкай, якая была прадстаўлена ў конкурсе студэнцкіх фільмаў на вядучы фестываль дакументальнага кіно ў Амстэрдам. І хоць фільм не атрымаў там узнагарод, аднак для беларускага кіно, у якім даўно не з'яўлялася новых імёнаў, — гэта сапраўдны прырэд.

Эксперыменты з партрэтамі

Напрыканцы года адбыліся прэм'ерныя паказы кінастужак «Андрэй» Віктара Асюка

Андрэй Куціла з ўзнагародай «Залаты Жабрак для найлепшага рэгіянальнага тэлеканалу» XVI міжнароднага фестывалю рэгіянальных тэлевізій

і «Манашка» Галіны Адамовіч. Фільмамі-партрэтамі мэтры беларускай кінадакументалістыкі скарысталіся для стылістычных эксперыментаў.

«Андрэй» — фільм па ўсіх якасцях для Віктара Асюка нехарактэрны. Аўтар-мінімаліст не любіць выкарыстоўваць у кіно ані фотаздымкам, ані твораў мастацтва, ані музыку ці закадравы тэкст — у гэтым фільме ўсё гэта ёсць. Герой стужкі, мінскі мастак-пэўнік Андрэй Бялюў, сэнс уласнага жыцця бачыць у творчасці, аднак не знаходзіць асэнсаванасці штотдзённым клопатам у сутарэннях майстэрні; для творцы-атэіста жывапіс і ёсць жыццё, астатняе — марнасць. Асюк скарыстоўвае цытаты з Таркоўскага і музыку Баха дзеля пераканальнага адказу: «Творчасць — гэта і ёсць малітва да Бога». Эксперыментальны фільм не прэтэндуе на фестывальны трыумф, аднак сярод іншых беларускіх вылучаецца мастацкасцю і глыбінёй.

Галіна Адамовіч не адмаўляе тэлевізійнасці ў неігравым кіно і ў сваім апошнім фільме «Манашка» напоўніцу карыстаецца вопытам працы ў візуальных медыях. Рымчыны і апавядальны фільм пра хормайстра Ірыну Дзянісаву, якая, паставіўшы на ногі дзяцей, вырашчалася на манаскі пострыг. Гэту гісторыю Г. Адамовіч пачала здымаць у 2003 годзе для тэлеперадачы «Лёс чалавека»; крышку раней, напачатку 1990-х, дакументальнае кіно пра сям'ю музыкаў рабіў М. Жданоўскі. Усе гэтыя матэрыялы Галіна выкарыстоўвае — атрымліваецца ледзьве не сямейная эпопея даўжыняй у чвэрць стагоддзя. Шчаслівая шматдзетная сям'я таленавітых музыкаў, цяжкая хвароба сына і яго выратаванне малітвай, ад'езд, ледзьве не ўцёкі былога мужа ў Пецярбург, клопаты маці-адзіночкі пра сыноў і дачку, выход у манастыр. Драматычная гісторыя, напоўненая харавымі спевамі гаданцаў І. Дзянісавы, пралівае святло на манаскае жыццё, поўнае творчасці і духоўнага разнавольвання.

Скажоная рэчаіснасць

Яшчэ пяць гадоў таму цяжка было ўявіць сабе, што студыя

«Днюка»

«Летапіс» «Беларусьфільма» страціў манаполію на дакументальнае кіно ў краіне. Сёння гэта не аспрэчваецца. На апошнім «Лістападзе» ў конкурсе дакументальнага кіно толькі адзін з чатырох беларускіх фільмаў

быў зроблены на дзяржаўнай кінастудыі. Здаецца, што ўсё больш-менш варта са створанага за апошнія некалькі год «Ва ўсе дні» М. Жданоўскага ці той жа «Андрэй» — створана насуперак кінастудыі.

СПАДЧЫНА

ВЯРТАННЕ ПАМЯЦІ

Язеп ПАЛУБЯТКА

Рэшткі былога кляштара картэжаў у Бярозе — помнік архітэктуры XVII стагоддзя, якому нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці Рэспублікі Беларусь з прысваеннем катэгорыі каштоўнасці «2».

Кляштарны ансамбль мог бы стаць візітоўкай не толькі невялічкага раённага цэнтру, але ж і адным з прываблівых турыстычных аб'ектаў вобласці, разам з Косаўскім і Ружанскім палацамі. Мог бы, калі б удалася аднавіць хай не ўвесь ансамбль, а хаця б тыя рэшткі. Узрост унікальнага аб'екта спадчыны і тыя выпрабаванні, якія выпалі на яго лёс, не дазваляюць далей марудзіць. Патрэбна дзейнічаць, і дзейнічаць хутка.

Пачатак ёсць. У 2006–2007 гадах выканана праектная дакументацыя на рэстаўрацыю ўязной брамы кляштара. Аднак рэстаўрацыйныя работы пачаліся толькі ў 2009-м — узніклі цяжкасці з пошукам падрадчыка. За 2009–2010 гады выкананы работы па ўмацаванні і гідраізацыі фундаментаў, расчыстка цаглянай кладкі сцен сярэдняй трываласці, апрацоўка ўцалелых сцен спецыяльнымі сродкамі з мэтай прадухілення іх далейшага разбурэння, аднаўленне сцен з выкарыстаннем цэглы, вырабленай па спецыяльнай тэхналогіі і па складу і якасцям прыбліжанай да арыгінальнага матэрыялу кляштарнага комплексу. На чарзе — узвядзенне страчаных зводаў брамы і паддашкавага перакрыцця.

Не так даўно з'явілася надзея, што сітуацыя вакол рэстаўрацыі рэшткаў кляштара картэжаў зменіцца ў станоўчы бок. Унікальны аб'ект спадчыны

вышэйузгаданая «Днюка» з'явілася дзякуючы «Белсату». Неігравое кіно незалежнага тэлеканала часта адзначаецца на міжнародных кінафорумах; для «Белсату» стала пастаяннай практыка запрашаць прафесіяналаў з кінастудыі: тут здымалі фільмы В. Асюк і Ю. Гарулёў. Насуперак беларускім рэаліям, тут адсутнічае самаўпраўства мастацкіх саветаў, перад аўтарамі не вісіць негалосная забарона вострых тэмаў.

На «Беларусьфільме» дагэтуль упэўнены, што кінаэкран не павінен адрознівацца ад тэлекарыніцы — не важна, што тая скажае жыццё. Кіно вяртаецца ў сталінскі час, калі звыклый характарыстыкай для яго была бесканфліктнасць. Каб пазбегнуць вострых вуглоў, рэжысёры кінастудыі займаюцца тэлевізійнымі абавязкамі: здымаюць гістарычнае і біяграфічнае кіно. Адсюль другая хвароба студыі «Летапіс» — тэлевізійны фармат. Большасць рэжысёраў кінастудыі працуюць на тэрыторыі тэлебачання ў вышэйзгаданых жанрах.

На фоне літаргчнага сну дзяржаўнага кіно, фільмы ўчорашніх аматараў, зробленыя на прыватнаўнай відэастудыі пры Свята-Елісавецкім манастыры выглядаюць сапраўднымі жывучкамі. Сярод іх нестандартна змантажаваныя фільмы «Лямпа не гасне» М. Міхальцова і «Галоўная роля» В. Любецкага прысвечаны надзённым пытанням нарказалежнасці і СНІДу і вырашана прызвясці боскае ўмяшальніцтва. Нават такое неахайнае, дзікаватае па форме кіно болей запатрабавальнае ў фестывальным свеце.

Неігравое кіно перакрочыла ў новы для сябе час — час, у які, каб быць аіччымым кінадакументалістам, не абавязковы працаваць на «Беларусьфільме» і здымаць беларускую вёску. Наадварот, каб захаваць мастацкую і ідэалагічную незалежнасць, беларускія аўтары вымушаны шукаць неадзяржаўныя рэсурсы і альтэрнатыўныя сюжэты.

Бярозаўскага раёна разам яшчэ з 33-ма аб'ектамі на тэрыторыі краіны ўключаны ў Дзяржаўную праграму «Культура Беларусі» на 2011–2015 гады. Фінансаванне ў рамках гэтай праграмы прадугледжвае прыцягненне сродкаў рэспубліканскага і месцовага бюджэтаў, а таксама іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Хочацца спадзявацца, што здолее завяршыць рэстаўрацыю брамы і правесці кансервацыю будынка шпітало, выканаць кансервацыю званіц, вуглавых вежаў, а таксама левых і правага філігеляў, прылягаючых да брамы.

Магчыма, праз дзясяткі гадоў мы зможам не толькі раскажаць нашым нашчадкам пра гісторыю стварэння і існавання выдатнага помніка архітэктуры, пра славу таго Казіміра Льва Сапегу, які выступіў ініцыятарам і фундатарам будаўніцтва кляштара ў мястэчку Бяроза, але і паказаць захавааны і адноўленыя фрагменты былога прыстанку манахаў ордэна картэжаў.

КУЛЬТУРА

16

▶ РЭЦЭНЗІЯ

БЕЛАРУСКАЯ МАФІЯ ПАЛЮЕ
ЗА ГАЛІВУДСКІМІ ЗОРКАМІ

Андрэй КРЫНІЦЫН

У цудоўнай Венецыі беларуская мафія пераследуе Джоні Дэпа і Анджаліну Джолі. Вынікі для мафіі будуць несуццальнымі.

Карціна Фларыяна фон Данэр-смарка «Турыст» — паўтор французскай стужкі Жэрома Салі «Няўлоўны». Як і ў арыгінале, прыгажуня, закаханая ў махі-натара, спакушае выпадковага чалавека, каб навесці гангстэраў і паліцыю на фальшывы след.

Але ў стужцы Данэрсмарка свае адметнасці. Нямецкі рэжысёр праславіўся суровымі фільмамі пра Штэзі («Жыццё іншых»). У «Турысце» Данэрсмарк з радасцю гуляецца ў таямніцы, сакрэтныя аперацыі і згубныя пасткі, якія выглядаюць зусім не змрочна (у

Злучаных Штатах гэты трылер увугле ўспрымаюць як камедыю).

Другая зачэпка фільма — дуэт слынных галівудскіх акцёраў. Джоні Дэпа і Анджаліна Джолі сустраліся на здымачнай пляцоўцы ўпершыню. Прыгажуня Анджаліна добра адчувае сябе на венецыянскіх вулачках, а Джоні Дэпа з ахайнай дасціпнасцю грае правінцыйнага матэматыка, які трапіў у прыгоды.

Але для беларускай публікі асабліва нечаканка — беларуская гутарка гангстэраў. Шафпадобныя злыдні гавораць па-беларуску без усялякага акцэнта. Магчыма, так яно ад пачатку і сталася ў Галівудзе. А магчыма, гэта падарунак расійскіх братоў, якія пераагучылі стужку.

Улюбимы выпадак, амерыканскі фільм з французскага арыгіналу — адзіны выпадак, калі можна пачуць беларускую гаворку на кінаэкране.

▶ АГЛЯД

ПА МУЗЕЯХ!

Аляксей ХАДЫКА

У другой палове студзеня вярта наведальніц некаторыя, на мой погляд, даволі цікавыя выставы.

Агледзець экспазіцыю «Узбагачаючыся адзін ад другога» запрасіў Музей сучаснага мастацтва. Гэта групавы паказ творчых набыткаў сучасных беларускіх скульптараў: вучняў і калег прафесара Беларускай акадэміі мастацтваў Анатоля Арцімовіча, прадстаўнікоў некалькіх пакаленняў. Дарэчы, у гэтым годзе мэтру споўнілася 70 гадоў. Адначасова гэта і добрая юбілейная скульптарна-станкавіста. Выставу дапаўняе фотагалерія — творы Арцімовіча, якія фізічна не могуць змясціцца ў невялікай залі, летатнік яго жыцця.

У адным з залаў Палаца мастацтваў стартуваў праект «Нам засталася спадчына...». Мастацкая выстава аб'ядноўвае жывапісныя і графічныя працы, якія былі створаны па матэрыялах пленэраў 2010 года, прысвечаных памяці беларускіх мастакоў XIX стагоддзя: Івану Хруцкаму, Яну Дамелю, Яну Лапацінскаму. На выставе разам з творамі сталых мастакоў прадстаўлены работы творцаў маладога пакаленняў. Сярод аўтараў Васіль Касцючэ-

ка, Сяргей Пісарэнка, Уладзімір Рынкевіч, Алег Скавародка, Мікалай Таранда ды іншыя.

Іван Хруцкі, Ян Дамель — вядомыя і значныя імёны ў гісторыі беларускага мастацтва, але такое імя, як Ян Лапацінскі (1747–1810), пакуль што гучыць у больш вузкім асяродку мастацтвазнаўцаў.

Ён быў асобай вядомай і паважанай сярод літвінскіх шляхты: займаў высокія адміністрацыйныя пасады. Да таго ж меў натуру мастацкую: займаўся гравіраваннем, малюнкам, дробнай скульптурай, быў мецэнатам мастацтва і калекцыянерам. У беларуска-польскай культурнай гісторыі ён адзначаўся перш за ўсё сваімі гравюрамі па медзі. Апошні перыяд жыцця Я. Лапацінскі правёў у сваім маёнтку ў Шаркаўшчыне, дзе і быў пахаваны.

А 14 студзеня Галерэя сучаснага мастацтва «Ў» у праекце «ДА. О» прадставіла персанальную экспазіцыю Жанны Капуснікавай.

Выстава будзе нечаканасцю нават для саміх партрэтаваных. Па-першае, таму што яны не падаруюць, што будзе намалёваныя на прадстаўленых палотнах, а па-другое, таму што пры гэтым яны будуць у пэўным сэнсе саўтарами ўласных партрэтаў.

Нарэшце, вярта наведальніц выставу да 70-годдзя з дня нараджэння Уладзіміра Мулявіна, якая 12 студзеня распачалася ў Музеі гісторыі тэатральнай і музычнай культуры. Прадстаўлена выстава ўнікальных экспанатаў з фонду музея: нотныя рукапісы В. Мулявіна, фотаздымкі, канцэртныя строі «Песняроў».

ПАВАЖАНЫЯ ЧЫТАЧЫ!

У №1 (224) ад 5 студзеня ў артыкуле аляксея Хадзіка «Свой погляд» была дапушчана памылка. Квіток на капсукі ў рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі 21 студзеня каштуе 30 тысяч.

▶ ПРАЕКТ

НАРОДНЫ
«ВЕРШ НА СВАБОДУ»

Ева ВАЙТОЎСКАЯ

У 2001 годзе ў эфіры «Радые Свабода» гучаў нашумелы праект «Верш на свабоду». Беларускія паэты выслалі сваё разуменне Свабоды — базавай каштоўнасці чалавека, уключанага ў грамадзянскую супольнасць. Вынікам стала аднайменная кніга, якая сабрала ўсе тэксты, што прагучалі па радыё. Больш за чвэрць з іх належалі вядомым замежным паэтам і фігуравалі ў «Вершы на Свабоду» ў беларускіх перакладах.

Прайшло дзесяць год, за якія ў краіне мала чаго змянілася. На патрэбы часу праект пад назвай «Верш на Свабоду» стартуе зноў. «Кіраўніцтва вырашыла, што «Верш-2011» будзе народным», — кажа Валянціна Аксак, рэдактарка праграмы. Гэта значыць, што найперш да разгляду будуць прымацца вершаваныя спробы простых слухачоў радыё — хоць «для ўзору і планкі» прагучаць і творы вядомых беларускіх літаратараў.

Сімвалічны пачатак новай хвалі праекту прагучаў 3 студзеня, калі Андрэй Хадановіч выканаў у эфіры «Радые Свабода» свой пераклад песні барда Яўска Качмарскага «Мурь» — хіта польскай «Салідарнасці». А першы — не менш сімвалічны — верш прагучаў 10 студзеня. Яго аўтарка — 19-гадовая паэтка Святаіа, была ўдзельніцай праграмы «Верш на Свабоду» ўжо ў 2001 годзе. Тады дзяўчынцы — наймаладзейшай з усіх аўтараў — было дзевяць год.

Па словах спадарыні Аксак, выхад перадачы быў крыху адтэрмінаваны праз сумны падзеі 19 снежня 2010 года і ўсё гэтае, што адбылося пасля. Але, з іншага боку, менавіта гэты падзеі выклікалі шквал водгукаў — у тым ліку і ў вершаванай форме:

▶ ЛІСТ У НУМАР

ДЗЯКУЙ ВАМ,
ЛЮДЗІ!

Добры дзень! Гэта Вольга Дубінка, маці Базанава Эдуарда. Мы друквалі нашы абвестку пра збор сродкаў на лячэнне нашага сына.

МУРЫ

Яўска КАЧМАРСКІ

Ён быў натхнёны і малады,
Іх незлічона было.
Ён на плошчы веў гарады
З песняй, што блізка святло.
І запальвалі свечкі яму,
Плыў па-над плошчаю дым.
Ён спяваў: зруйнуем турму!
Яны спявалі за ім:

Разбуры турмы мур! /
Прагнеш свабоды — то бары! /
Мур хутка рухне, рухне, рухне — /
І пахавае свет стары!

Ведалі словы на памяць — і спеў /
Неслі па вуліцах так, /
Што кроў кіпела і гнеў кіпеў, /
І сэрцы стукалі ў такт.
Білі ў сто тысяч далоўняў — /
і рытм

Ворагаў біў напавал.
Ішлі на мур — з усім свеце
старым...
А ён усё граў і спяваў.

Разбуры турмы мур! /
Прагнеш свабоды — то бары! /
Мур хутка рухне, рухне, рухне — /
І пахавае свет стары!

Так паўстаў імгнатыясны рух,
Воінаў цэлая раця,
Можна помнікі зносіць і брук
На камяні разбіраць.
Кожны адчуў — прышоў яго час
Сілы дадаць барацьбе:
Хто не з намі — той супраць нас!..
Спаяк быў сам па сабе.

Глядзёў, як шчыльныя рады
З ягонаў песняю ідуць,
А песня глухне, глухне, глухне...
А мур растуць, растуць...

Пераклаў з польскай
Андрэй Хадановіч

«Матэрыялу ўжо вельмі шмат. Праект яшчэ не стартуваў, а нам ужо даслалі больш за 100 вершаў. Пакуль усё дасланае змяшчаем у форме каментароў на профілі праграмы «Верш на Свабоду» на сайце www.svaboda.org».

Вы таксама можаце далучыцца да «Радые Свабода» звяртаецца да слухачоў: «Што такое свабода для вас, для вашых блізкіх, для Беларусі сёння? Напішыце свой верш «на свабоду»! З такой

просьбай мы звярталіся да вас 10 гадоў таму. Цяпер паўтараем і зноў — прышліце нам свой верш на свабоду».

Свае творы можна даслаць па інтэрнце: email: versh2011@gmail.com, звычайнай поштай: Мінск, 220005 п/с 111,

а таксама прадывадаць па тэлефоне +375 17 266 39 52.

Праект «Верш на свабоду» будзе доўжыцца ўвесь 2011 год.

Гэтым разам вельмі хочацца праз нашу газету падзяліцца нашай радасцю. Дзякуючы вашай дапамозе, мы здолелі сабраць неабходную суму, і з 7 па 16 снежня адбылася наша чарговая з сына пазеда ў Філадэльфію ў Інстытут Глена Домана на абследаванне і карэкцыйную лячэння. Высветлілася, што мы дасягнулі выдатных вынікаў: узровень развіцця Эдзіка адпавядае 8-мі месяцам, а ў красавіку было толькі 4. Ёсць зручкі па зроку, разуменню, моўнаму развіццю. Натхнёныя гэтымі вынікамі, па вяртанні мы пачынаем займацца па новай, яшчэ больш інтэнсіўнай праграме. Аднак без дапамогі добрых неабыхавых людзей у нашага сына ніколі б не было такога ўнікальнага шанца лячэння ў адзіным месцы ў свеце, дзе ўмеюць здзяйсняць чуды з дзецьмі, хворымі ДЦП! Дзякуй вам вялікі, нізкі паклон і сардэчныя віншаванні з Новым годам і Раством!

З павагаю, Вольга, Павел і маленькі Эдуард

Новы Час

Агульнаналітычная
шотыднёвая газета
Выдаецца з сакавіка 2002 г.

Галоўны рэдактар
Кароль Аляксей Сцяпанавіч

Зарэгістравана Міністэрствам інфармацыі РБ. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 206 ад 20 ліпеня 2009.

ЗАСНАВАЛЬНІК: Мінская гарадская арганізацыя ГА ТБМ імя Ф.Скарыны. Адрас: 220005, г. Мінск, вул. Румянцава, 13. Тэл.: 284–85–11.

ВЫДАВЕЦ: Прыватнае выдавецкае ўнітарнае прадпрыемства «Час навінаў». Пасведчанне №64 ад 12.01.2007 г.

АДРАС РЕДАКЦЫІ І ВЫДАЎЦА:

220113, г. Мінск, вул. Мележа, 1–1234.
Тэл.: +375 29 651 21 12, +375 17 268 52 81.
novychas@gmail.com; www.novychas.org

НАДРУКАВАНА ў друкарні УП «Плутас-Маркет», г. Мінск, вул. Халмагорская, 59 А.

Замова № 39

Падпісана да друку 14.01.2011. 8.00.

Наклад 6000 асобнікаў. Кошт свабодны.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.

Пры выкарыстанні матэрыялаў газеты спасылка на «Новы Час» абавязковая.
Рукапісы рэдакцыі не вяртаюць і не рэдакуюць мастацкія творы.
Чытацкая пошта публікацыя паводле рэдакцыйных меркаванняў.